

ÉLŐ IDEGEN NYELVEK: NÉMET

Helyi tanterv a német mint első idegen nyelv tantárgy

számára

Heti 4 óra

CÉLOK ÉS FELADATOK

A korszerű idegennyelv-tanítás elsődleges célja a nyelvtanuló kommunikatív kompetenciájának megalapozása és nyelvi cselekvőképességének fejlesztése. A tanuló legyen képes személyes és szakmai életében egyéni céljait elérni, saját gondolatait kifejezni, és mind valódi mind pedig digitális térben idegen nyelven kommunikálni, ismereteket szerezni.

Az idegen nyelvek tanítása eltér a többi tantárgytól abból a szempontból, hogy nem a tartalmi ismeretek átadásán van a hangsúly, hanem azoknak a készségeknek a kialakításán és állandó fejlesztésén, melyek segítségével a tanuló saját gondolatait és elképzeléseit idegen nyelven is ki tudja fejezni. A korszerű idegennyelv-oktatás a nyelvhasználó valós szükségleteire épül, ezért tevékenységközpontú. Olyan helyzetekre készíti fel a tanulókat, amelyek már most vagy a későbbiek során várhatóan fontos szerepet játszanak életükben. A nyelvtanulási folyamat középpontjában a cselekvő tanulók állnak, akik az idegen nyelv segítségével kommunikatív feladatokat oldanak meg. A feladatok megoldása során receptív, produktív, illetve interaktív nyelvi tevékenységeket végeznek. Mivel a valóságban a legtöbb megoldandó feladat több készség együttes alkalmazását teszi szükségessé, ezeket integráltan fejlesztjük.

A 9-12. évfolyamon az idegennyelv-tanítás szervesen épül a korábbi évfolyamokon megkezdett nyelvi fejlesztésre, valamint annak eredményeire. Továbbra is fontos szerepet játszik a nyelvtanulás iránti motiváció fenntartása és erősítése, ugyanakkor egyre inkább középpontba kerül a valós élethelyzetekben, valamint a pályaválasztás és a továbbtanulás során felhasználható nyelvtudás és a nyelvi tudatosság fejlesztése. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban folytatódik az eddig megszerzett nyelvi ismeretek bővítése, illetve az idegen nyelv felépítésének és szerkezetének még mélyebb és árnyaltabb megismerése.

A diák aktív, önálló, önszabályozó nyelvtanulóvá válása elengedhetetlen feltétele az egész életen át tartó nyelvtanulás megalapozásának. Fejlesztéséhez szükség van a tanulási stratégiák egyre tudatosabb elsajátítására, további útmutatásra az önálló tanuláshoz, valamint az önértékelés és a társértékelés alkalmainak folyamatos megteremtésére. Az idegen nyelvű kommunikáció során meghatározó jelentőségű a nyelvekkel, a nyelvtanulással és az idegen nyelveket beszélő emberekkel és a más kultúrákkal kapcsolatos pozitív attitűd, ami magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteletben tartását és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti nyitottságot.

KAPCSOLÓDÁS A KOMPETENCIÁKHOZ

A tanulás kompetenciái: Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló képessé válik a nyelvtanulási stratégiák felismerésére és ezek alkalmazására, ez pedig hasznosul más tantárgyak esetében is. A tanuló megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére. A tanórán kívüli

nyelvtanulási lehetőségek felismerésével és kihasználásával is készül az egész életen át tartó tanulásra. Az önálló nyelvtanulásra való felkészülés a tanulási folyamat aktív résztvevőivé teszi.

A kommunikációs kompetenciák: A kommunikatív nyelvi kompetencia több ponton érintkezik az anyanyelvi kompetenciával. A szövegalkotás, szövegértelmezés, szóbeli és írásbeli kommunikáció számos készségeleme átvihető az idegen nyelv tanulásába és fordítva, az idegen nyelv tanulása során elsajátított kompetenciák hasznosak az anyanyelvi kommunikáció területén. A két terület erősítheti egymást, olyannyira, hogy megfelelő módszerek alkalmazása esetén az is lehet sikeres nyelvtanuló és nyelvhasználó, akinek hiányosak az anyanyelvi ismeretei, sőt az idegen nyelv tanulása segíthet abban, hogy tudatosabbá váljon az anyanyelv használata.

A nyelvórai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, objektíven támassza alá, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, társaival közösen hozzon döntéseket, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen nyelven utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban, további kommunikációs feladatokat old meg. Nyelvtudását személyes és online nyelvi érintkezésben kapcsolatépítésre használja fel.

A digitális kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására mérlegelő idegen nyelv-gondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerzési és tudásmegosztási lehetőségeit.

A személyes és társas kompetenciák: A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórákon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a mérlegelő, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek. A korszerű nyelvtanítás szükségszerűen magában foglalja a tanuló életkorának megfelelő alkotó tevékenységeket és az alkotással kapcsolatos tartalmakat.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol, és mindezek felkészítik a munkavállalásra.

MÓDSZEREK

Az idegen nyelv-oktatás a középiskolában is tevékenység- és tanulóközpontú, vagyis a tanuló számára olyan életkorának, illetve érdeklődésének megfelelő helyzeteket teremt, amelyekben a nyelvet

eszközként, hatékonyan használja, a nyelvi funkciókat kommunikációs szándékának megfelelően alkalmazza, és birtokában van a megfelelő szókincsnek. Munkája során lehetőleg autentikus vagy adaptált, esetleg leegyszerűsített autentikus szövegekkel dolgozik.

Kiemelten fontos a nyelvoktatásban az interdiszciplináris, azaz a tantárgyak között átívelő szemlélet, mely épít a más tantárgyak keretében szerzett ismeretekre, és az idegen nyelven megszerzett tudással pedig gazdagítja más tantárgyak tanulását. Projektfeladatok, információgyűjtés a szaktantárgyhoz, internetes kutatómunka, mind-mind történhet idegen nyelven is, felkészítve a tanulót a munka világában zajló információcserére.

A hosszú távon is fenntartható nyelvi fejlődés érdekében a középiskolában kiemelten fontos, hogy a tanórán kívüli nyelvhasználati és nyelvtanulási tevékenységekre is építsünk, és erre a tanulót a nyelvórán egyre nagyobb mértékben felkészítsük. Mindezek révén a tanuló nyelvtanulási céljai élővé, valódivá és elérhetővé válnak, erősítik a motivációt és annak fenntartását. A diák tudatában van annak, hogy a nyelvtanulás fontos szerepet tölt be a körülöttünk lévő világ megismerésében és megértésében. A nevelési-oktatási szakasz fő célkitűzése tehát a felhasználóképes nyelvtudás megszerzése, amelyben az iskolai nyelvtanításon túl fontos szerepet játszanak a digitális eszközök, az internet, valamint általában a nyelvórákon kívüli nyelvtanulási lehetőségek, (idegen nyelvű filmek, könnyített olvasmányok, e-mail levelezés, idegen nyelvű színi előadások, internetes kutatási feladatok stb.), amelyek feltételezik és fejlesztik az aktív, önálló tanulói magatartást. Ennek kialakítása és megalapozása a nyelvórák egyik fontos feladata. Fontosak a kooperatív módszerek, valamint a projektmunka, amelyek fejlesztik a tevékenység-központú tervezést, a probléma- és folyamatközpontú gondolkodást, és általában a célnyelven folytatott kommunikációt. A nyelvoktatói munka tervezése során fontos szerepet kapnak az egyéni tanulási sajátosságok és igények is.

A nyelvtanítás folyamatában szükséges, hogy a tanuló a digitális tartalmak feldolgozásához segítséget kapjon. Az iskolai és az otthon elvégzendő feladatoknak köszönhetően a diák már képes arra, hogy digitális eszközökön keresztül is megértse és létrehozzon szöveget, valamint interakciót folytasson és tartalmat közvetítsen német nyelven. Az idegen nyelvi órák során, valamint az iskolán kívüli célnyelvi tevékenységek által a nyelvtanuló részesévé válhat az adott kultúrának, kapcsolatot teremthet anyanyelvi beszélőkkel, és ilyen módon a saját és más kultúrákkal szembeni tudatossága erősödik. Az ismeretszerzésben segíthetnek a célnyelvi országokról szóló olvasmányok vagy filmek, vagy a rendszeres idegen nyelvi projekt feladatok, melyet a tanuló akár egyénileg, akár csoportosan készíthet el. E tapasztalatok által a nyelvtanuló a nevelési-oktatási szakasz végére képes saját nemzeti sajátosságait és értékeit a célnyelven közvetíteni.

A motiváció fenntartása és erősítése érdekében a nyelvórát továbbra is a pozitív, stresszmentes, jó hangulatú tanulási környezet jellemzi, amelyben a tanuló életkori sajátosságainak megfelelő, érdekes, nyelvi és kognitív szempontból is kihívást jelentő feladatokat old meg. A változatos munkaformák, a projektmunkák, a kooperatív tanulási technikák alkalmazása, valamint az irányító tanár és a társak visszajelzései, a különféle értékelési formák a középiskolában is segítik a tanulót abban, hogy továbbra is szívesen és örömmel vegyen részt a tanórai feladatokban. Önbizalma erősödik, nyitott és motivált marad nyelvtudása hosszú távú fejlesztésére. A nevelési-oktatási szakasz végére magabiztossá válik, és egyre inkább szívesen és tudatosan használja nyelvtudását. Képes saját hibáit észrevenni, javítani, valamint saját és társai haladását értékelni.

A nyelvtanulásban a valódi kommunikációs szituációknak és a valós nyelvi cselekvéseknek az alapja az idegen nyelvű szöveg, mely a nyelvtanuló számára tartalmi és nyelvi szempontból is illeszkedik életkorához és érdeklődéséhez. A jól megválasztott, megbízható tananyag nagy segítség tanárnak és tanulóknak egyaránt, és a tanulási folyamat sikeressége szempontjából meghatározó lehet. E nevelési-oktatási szakasz egyik legfontosabb célja a szövegkompetencia tudatos fejlesztése egyre elvontabb és

összetettebb szövegek révén. A nyelvtanulónak képessé kell válnia arra, hogy a szövegeket megértse, és az azokból kinyert információkat fel tudja használni saját kommunikációs céljainak megvalósítására. Hangsúlyos szerepe van emellett a nyelvi eszközök funkcionalitásának, melyek nem különálló egységekként, hanem kontextusba ágyazottan kell, hogy megjelenjenek. A nyelvtanulót arra is képessé kell tenni, hogy a szövegértés és a szövegalkotás során a nyelvi eszközök szövegben betöltött funkcióját tudatosan kezelje, és szövegkohéziós, valamint figyelemvezető eszközöket használjon.

A nyelvi tartalmak és eszközök átadása továbbra is kontextusba ágyazottan, szövegek alapján, konkrét beszédhelyzetekben akár nonverbális és/vagy vizuális elemekkel megsegítve történik. A használható nyelvtudás és a valós kommunikáció elsajátítása érdekében továbbra is integráltan kell fejleszteni a nyelvi és nem nyelvi készségeket.

A TANULÓK ÉRTÉKELESE ÉS ELLENŐRZÉSE

Az ellenőrzés és értékelés szerepe jelentős az oktatás és nevelés folyamatában, mert fontos a visszajelzés nemcsak a tanár, hanem a tanuló szempontjából is. Ösztönöz a rendszeres munkára, segít az ismeretek, a tudás, a kitűzött cél elérésének mérésében. A tanuló is jelzéseket kap munkájáról, tudásáról a tananyag elsajátításának szintjéről, megtudja, milyen hiányosságai vannak, melyeket pótolnia kell. A tanár is jelzést kap, mely területeken kell még gyakoroltatnia a tanulókat.

Az értékelés legyen mindenképpen tanulóközpontú, segítő célzatú. Ez a feltétele, hogy a nyelveket tanuló diák nagyobb kedvvel folytassa a munkát, tökéletesítse tudását.

Az ellenőrzés sokrétű legyen. Elsődlegesen nagy súlyt kell fektetnünk a szóbeli ellenőrzésre. Lényeges a beszédértés, hallás utáni értés, hiszen a kommunikáció alapvető feltétele, hogy megértsük a másikat. Csak így tudunk kérdésekre válaszolni, partnerünkkel beszélgetést folytatni. Törekedni kell a beszéd, az olvasott szöveg tartalmi megértésére, a nyelvhasználat során ugyanis nincs mindig lehetőség szótárazásra. A tanulók feltétlenül értsék a szöveg tartalmát egységében. Jó célt szolgálnak az ellenőrzés során a beszédértést vizsgáló feladatlapok, tesztek.

Helyezzünk hangsúlyt az ellenőrzés során az írásbeli produktumok nyelvi, nyelvtani hibáinak javítására. Az értelmet nem zavaró, apró hibajelenségek, különösen a tanulás kezdetén és elsősorban a tanulók szóbeli megnyilvánulásaiban, még figyelmen kívül is hagyhatók. Ezeket a későbbiek során sem kell javítani, mert ez sok tanulóban pszichikai gátlást okoz és megakasztja a beszéd folyamatosságát.

Az ellenőrzés legyen folyamatos, változatos és tervezett, tartalmazzon formális (pl. dolgozat) és nem formális (órai munka) elemeket. Az értékelés során is ügyelni kell a differenciálás elvére, például külön feladatokkal ösztönözhetjük a motiváltabb tanulókat. Az egyes egységek végén összefoglaló jelleggel mérjük fel és lehetőleg több készség szerepeljen a vizsgálat középpontjában. A szóbeli számonkérés legyen gyakoribb, mint az írásbeli, de nem kell minden esetben osztályzatot is adni.

A TANTERV ALKALMAZÁSÁHOZ SZÜKSÉGES KÉPESÍTÉSI KÖVETELMÉNYEK ÉS TÁRGYI FELTÉTELEK

Szakképesítéssel rendelkező nyelvtanár, aki rendszeresen figyelemmel követi a tantárgya módszertani újdonságait, és beépíti ezeket a mindennapi tanítási gyakorlatába. A nyelvtanításban a kommunikatív készségfejlesztés (és nem az ismeretátadás) áll a tanítás középpontjában, melyek megkövetelik a változatos tanulói tevékenységformák következetes alkalmazását. Szükséges, hogy a nyelvet tanító

pedagógus gazdag és korszerű módszertani apparátussal rendelkezzen (pl. egyéni, páros és csoportmunka, projektmunka, kiegészítő eszközök alkalmazása).

A hatékony nyelvtanulás legfontosabb személyi feltétele a kis csoportlétszám, az osztott csoport, mert így mindenkivel kiegyensúlyozottan tud foglalkozni a nyelvtanár, képes irányítani az egyéni vagy pármunkát, és összehangolni a néhány fős csoportok tevékenységét a csoportmunka során.

A legfontosabb tárgyi feltételt a tanterem célszerű berendezése biztosíthatja. Célszerű a nyelvórákat olyan tanteremben tartani, ahol mozgatható asztalok vagy padok, illetve székek állnak rendelkezésre. Ez a kommunikációt elősegítő ülésrend kialakításához szükséges. Legyen lehetőség az órán elkészített tárgyak (pl. képek) és szemléltetőeszközök elhelyezésére. Legyen a teremben lehetőleg CD- és/vagy DVD lejátszó, interaktív tábla.

A TANKÖNYVEK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

Fontos alapelv, hogy nem a tankönyv hivatott meghatározni a nyelvoktatást, hanem a koncepcionális, tanterv-alapon végiggondolt nyelvoktatás megvalósításához kell kiválasztani a megfelelő tankönyvet, tankönyvcsaládot.

A tankönyv akkor hasznos eszköze a nyelvoktatásnak, ha mindig az idegen nyelvi kommunikáció fejlesztését célozza, akkor korszerű, ha eleget tesz a Közös Európai Referenciakeretben megfogalmazott és a NAT-ban nevesített nyelvtudási szintek funkcionális nyelvhasználati előírásainak, a korszerű módszertannak. Egy tankönyv akkor jó, ha a tanárnak öröm tanítani belőle, és a tanulónak öröm tanulni belőle. Tartozzon a tankönyvhöz minél több kiegészítő anyag.

Lényeges szempont lehet a kiválasztásban, hogy a tankönyv feleljen meg az életkori sajátosságoknak és a magyar nyelvtanuló - esetenként speciális - igényeinek.

Legyen a tankönyv tartalmában és kivitelezésében motiváló, a nyelvtanulás iránt kedvet ébresztő.

IDŐKERET. ÓRASZÁMOK

A NAT lehetővé teszi az élő idegen nyelv magasabb szintű oktatását is a helyi tantervben meghatározott, a kerettantervben előírt minimum 3 óránál magasabb óraszámokban, hogy a tanulók igényeik szerint közép szintű érettségi vizsgát is tehessenek.

Óraterv – 9-12. évfolyam				
Tantárgy	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Német, 1. idegen nyelv	4	4	4	4

TANULÁSI EREDMÉNYEK, NYELVI SZINTEK

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban az első idegen nyelv esetében(heti 4 óra) 12. évfolyam végére a KER szerinti B2 nyelvi szint a kimeneti cél, ezen belül a továbbtanulni nem szándékozó tanulónak fel kell készülnie legalább a középszintű idegen nyelvi érettségi követelményeinek sikeres teljesítésére. A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló témakörtől függetlenül ismer és tudatosan alkalmaz nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat, képessé válik arra, hogy nyelvtudását valós, személyes, tanulással kapcsolatos vagy szakmai céljaira alkalmazza, valamint készül az aktív nyelvtanulás eszközeivel az egész életen át tartó tanulásra. Ezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciáinak mélyítésére.

Az egyes képzési szakaszokra meghatározott nyelvi szintek a következők:

	10. évfolyam	12. évfolyam
Első idegen nyelv (heti 4 óra)	B1	B2

Tapasztalataink alapján az általános iskolából érkező tanulók egy részének nyelvtudása nem éri el az A2 szintet. Így a biztos tudás megalapozása, az ismeretek elmélyítése és megszilárdítása céljából a 9. évfolyam első hónapjaiban az A1-A2 szint közötti átmenetet biztosító gyakorló-ismétlő-rendszerező órákat tartunk, ahol szükséges.

TÉMAKÖRÖK, TÉMÁK ÉS KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

A 9–12. évfolyamokra ajánlott témakörök és fogalomkörök egyes elemei újra és újra megjelenhetnek, lehetőséget adva arra, hogy a korábban megszerzett ismeretek újabb nézőpontból kerüljenek feldolgozásra, és így bővüljenek, mélyüljenek. Az alábbi táblázat tartalmazza a más tantárgyakhoz való kapcsolódási pontokat is, ezeket az évfolyamonkénti bontásban már nem jelöljük.

Témakörök, témák	Kapcsolódási pontok
<i>Személyes vonatkozások, család</i> A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai Személyes tervek. Családi élet, családi kapcsolatok. A családi élet mindennapjai, otthoni teendők Egyén és család nálunk és a célországokban.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> család és háztartás <i>Etika:</i> generációk kapcsolata, családi élet
<i>Ember és társadalom</i> Emberek külső és belső jellemzése. Baráti kör. A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel. Női és férfi szerepek, ismerkedés, házasság. Felelősségvállalás másokért, rászorulóknak segítése. Ünnepek, családi ünnepek. Öltözködés, divat. Hasonlóságok és különbségek az emberek között, tolerancia, pl. fogyatékkal élők. Konfliktusok és kezelésük. Társadalmi szokások nálunk és a célországokban.	<i>Etika:</i> társas kapcsolatok, előítélet, tolerancia, bizalom, együttérzés; fogyatékkal élők, szegények és gazdagok. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a jövedelem szerepe a családban, kiadás, bevétel, megtakarítás, hitel, rezsi, zsebpénz. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> tudatos vásárlás. <i>Földrajz; biológia-egészségtan:</i> biotermékek.

<i>Környezetünk</i> Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek. A városi és a vidéki élet összehasonlítása. Növények és állatok a környezetünkben. Időjárás, éghajlat. Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben és globálisan - Mit tehetünk környezetünkért és a természet megóvásáért, a fenntarthatóságért?	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> fenntarthatóság, környezettudatosság otthon és a lakókörnyezetben, víz és energia-takarékosság, újrahasznosítás. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek.</i> lakóhely és környék hagyományai. <i>Biológia-</i> <i>egészségtan:</i> élőhely, életközösség, védett természeti érték, változatos élővilág. <i>Földrajz:</i> településtípusok; globális problémák, életminőségek különbségei; a Föld mozgása, az időjárás tényezői, a Föld szépsége, egyedisége
<i>Az iskola</i> Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat). Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka nálunk és más országokban. Az ismeretszerzés különböző módjai. A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága. Az internet szerepe az iskolában, a tanulásban. Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei. Iskolai hagyományok nálunk és a célországokban.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a tudás fogalmának átalakulása, a tanulás technikái, élethosszig tartó tanulás. <i>Informatika:</i> digitális tudásbázisok, könyvtári információs rendszerek.

<i>A munka világa</i> Diákmunka, nyári munkavállalás. Foglalkozások és a szükséges kompetenciák, rutinok, kötelességek. Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás. Önéletrajz, állásinterjú.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> pályaorientáció és munka.
<i>Életmód</i> Napirend, időbeosztás. Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás). Életünk és a stressz. Étkezési szokások a családban. Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. Ételrendelés telefonon és interneten. Gyakori betegségek, sérülések, baleset. Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak, alternatív gyógymódok). Életmód nálunk és más országokban. Függőségek (dohányzás, alkohol, internet, drog stb.).	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> testi és lelki egészség, balesetek megelőzése, egészséges ételek. <i>Biológia- egészség-tan:</i> testrészek, egészséges életmód, a betegségek ismérvei, fogyatékkal élők, betegségmegelőzés, elsősegély. <i>Testnevelés és sport:</i> a rendszeres testedzés szerepe, relaxáció

<i>Szabadidő, művelődés, szórakozás</i> Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. A művészetek szerepe a mindennapokban. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet. Az infokommunikáció szerepe a mindennapokban. Kulturális és sportélet nálunk és más országokban.	<i>Földrajz:</i> más népek kultúrái. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> különböző kultúrák mítoszai, mondái; a reklám és a popzene új szóbeli költészete. <i>Informatika:</i> e-könyvek, médiatudatosság. <i>Testnevelés és sport:</i> táncok, népi játékok, a sport és olimpia története, példaképek szerepe, sportágak jellemzői. <i>Ének-zene:</i> népzene, klasszikus zene, popzene. <i>Dráma és tánc:</i> a szituáció alapelemei, beszédre készítés, befogadás, értelmezés. <i>Vizuális kultúra:</i> művészi alkotások leírása, értelmezése.
<i>Utazás, turizmus</i> A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Nyarlás itthon, illetve külföldön. Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése. Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai. Turisztikai célpontok. Célnyelvi és más kultúrák.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> közlekedési ismeretek, közlekedésbiztonság, fenntarthatóság, környezettudatosság a közlekedésben. <i>Földrajz:</i> a kulturális élet földrajzi alapjai, nyelvek és vallások, egyes meghatározó jellegű országok turisztikai jellemzői

<i>Tudomány és technika, kommunikáció</i> Népszerű tudományok, ismeretterjesztés. A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben. Az internet szerepe a magánéletben, a tanulásban és a munkában.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; fizika: tudománytörténeti jelentőségű felfedezések, találmányok.</i> <i>Informatika: számítógépen keresztül való kapcsolattartás, információ keresése, az informatikai eszközöket alkalmazó média, az elterjedt infokommunikációs eszközök előnyei és kockázatai, a netikett alapjai, előszóval kísért bemutatók és felhasználható eszközeik.</i>
<i>Gazdaság és pénzügyek</i> Családi gazdálkodás. A pénz szerepe a mindennapokban. Vásárlás, szolgáltatások (pl. posta, bank). Üzleti világ, fogyasztás, reklámok. Pénzkezelés a célnyelvi országokban.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat: család és háztartás, tudatos vásárlás, pénzügyi ismeretek.</i> <i>Matematika: alapműveletek, grafikonok értelmezése.</i> <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: a jövedelem szerepe a családban, kiadás, bevétel, megtakarítás, hitel rezsi, zsebpénz.</i>

9–10. évfolyam

Az idegen nyelvek tanításába a tantárgy jellegéből adódóan minden egyéb kulcskompetencia és a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott nevelési cél beépíthető. A 10. évfolyam végére a tanulók idegen nyelvi tudása lehetővé teszi, hogy a körülöttük lévő világról idegen nyelven is szerezzenek információt, és ezzel a lehetőséggel már tudatosan éljenek. A különböző célok és tartalmak idegen nyelvi fejlesztésében segítenek eligazodni a témakörök táblázatában megadott kapcsolódási pontok. Ebben a képzési szakaszban a NAT *fejlesztési területei és nevelési céljai* a tanulók életéhez és környezetéhez kapcsolódó témák feldolgozása során valósíthatók meg. Tudatosítani kell a tanulóknak, hogy az idegen nyelv *kulcskompetencia*, amely segítséget nyújt a magánéletben és a tanulásban, később a szakmai pályafutás során is az eligazodásban és a boldogulásban.

Az első idegen nyelvből a gimnázium 10. évfolyamának végére a tanulóknak el kell jutniuk az európai hatfokú skála harmadik szintjére, azaz a B1 tudásszintre, ami az önálló nyelvhasználat első szintje.

A tanulók motivációját növeli, ha a nyelvoktatás lehetőséget biztosít a tanulókat érdeklő tantárgyi tartalmak célnyelvi feldolgozására és a kommunikációs és információs technológiák használatára. Tudatosítani kell a nyelvórai és az iskolán kívüli nyelvtanulás lehetőségeit, hogy ez is segítse a tanulókat az önálló nyelvtanulóvá válás útján.

Ebben a nyelvtanítási szakaszban is fontosak a korosztályi sajátosságok. A tanárnak figyelembe kell vennie, hogy a legtöbb tanuló az önkeresés időszakát éli, kritikus önmagával szemben, erősek a kortárs csoport hatásai. Ugyanakkor építhet a tanár a tanulók nyelvi kreativitására, problémamegoldó és kritikai gondolkodására is. A nyelvoktatás sikerében meghatározóak a motivációt felkeltő és fenntartó órai tevékenységek, a változatos interakciós formák, a nyelvi órák elfogadó légköre, a pozitív visszajelzések, a konstruktív támogatás és a tanulók számára is átlátható értékelés. Ugyancsak segítséget jelent számukra, ha gyakorlatot szereznek az önértékelés és a társértékelés módszereinek alkalmazásában, sikeres próbálkozásaik tudatosításában és hibáik felismerésében, azok önálló javításában.

Az alábbi táblázatokban megjelenő fejlesztési egységek (a hallott szöveg értése, szóbeli interakció, összefüggő beszéd, az olvasott szöveg értése és az íráskészség) a valóságban nem különíthetők el egymástól. A hatékony nyelvtanítás feltétele, hogy a különböző készségek fejlesztése mindig integráltan történjen, úgy, ahogy azok a valós kommunikációs helyzetekben előfordulnak. Ezért nem szerepelnek óraszámok a fejlesztési egységek mellett. A táblázatok A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai rovata a nyelvtanítás aktuális életkori szakaszra vonatkozó, az adott kompetenciával kapcsolatos fejlesztés céljait tartalmazza. A táblázatok A fejlesztés tartalma elnevezésű része olyan tevékenységeket tartalmaz, amelyek segítségével az adott nyelvi fejlesztés megvalósítható. A nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák szervesen beépültek a tartalomba.

Fejlesztési egység	Hallott szöveg értése
Előzetes tudás	A2, azaz a tanuló már megérti a leggyakrabban előforduló szókinccset és bizonyos nyelvi fordulatokat, ha közvetlen, személyes témákról van szó.

	Megérti a rövid, világos és egyszerű üzenetek és közlések lényegét.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az ismerős témákról folyó köznyelvi beszéd megértése főbb vonalaiban és egyes részleteiben is. Egy beszélgetés során a résztvevők világosan megfogalmazott érveinek megértése több beszélő esetén is. A fontos információk megértése azokban a rádió- és tévé-műsorokban, filmjelenetekben, amelyek aktuális eseményekről, illetve az érdeklődési körhöz kapcsolódó témákról szólnak, ha viszonylag lassan és érthetően beszélnek.
A fejlesztés tartalma	
A köznyelvi beszéd főbb fordulatainak megértése rendszeresen előforduló, ismerős témák esetén. A hallott szöveg gondolatmenetének nagy vonalakban való követése, egyes tényszerű részinformációk megértése, amennyiben a beszéd világos és ismerős kiejtéssel folyik. Mindennapi társalgásban a világos beszéd követése szükség esetén visszakérdezések segítségével. Ismerős témájú lényegre törő előadás vagy beszéd követése. Egyszerű műszaki információ megértése, részletes útbaigazítások követése. Telefonbeszélgetésekben a főbb információk megértése. Ismerős témákról szóló rádiós és televíziós hírműsorok és egyszerűbb hangfelvételek lényegének megértése. Egyszerű nyelvezetű film követése, amelyben a cselekményt nagyrészt a vizuális eszközök és az események közvetítik. A köznyelvi szövegekben az érzések, kérések és vágyak kifejezésének megértése. A szövegértési stratégiák alkalmazása, pl. ismerős beszédtema esetén az időnként előforduló ismeretlen szavak jelentésének kitalálása a szövegösszefüggésből, és a mondat jelentésének kikövetkeztetése. <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i> Hosszabb használati utasítások, közlemények, párbeszédek, instrukciók, előadások, beszédek, viták, interjúk, dalok, visszaemlékezések, rögzített telefonos szövegek, reklámok, viccek, tévé- és rádióműsorok, filmelőzetesek, filmek.	

Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	A2, azaz a tanuló egyszerű és begyakorolt feladatok során kommunikál az iskolával, otthonnal és szabadidővel kapcsolatos témákról. Részt vesz rövid beszélgetésekben.

	Kérdez és válaszol kiszámítható, mindennapi helyzetekben. Egyszerű gondolatokat és információkat cserél ismerős témákról.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Önálló boldogulás a mindennapi élet legtöbb, akár váratlan helyzetében is. Gondolatokat cseréje, vélemény kifejtése és érvelés érdeklődési körbe tartozó és általános témákról is. A leggyakoribb kommunikációs forgatókönyvek ismerete és alkalmazása. Alkalmazkodás a kommunikációs helyzethez stílusban, regiszterhasználatban.
A fejlesztés tartalma	
Társalgásban való részvétel ismerős témák esetén, felkészülés nélkül. Érzelmek kifejezése és reagálás mások érzelmeire, mint pl. reménykedés, csalódottság, aggodalom, öröm. Problémák felvetése, megvitatása, teendők meghatározása, választási lehetőségek összehasonlítása. A tanulmányokhoz, érdeklődési körhöz kapcsolódó beszélgetésben való részvétel, információcsere, álláspont kifejtése, rákérdezés mások nézeteire. Gondolatok, vélemény kifejezése kulturális témákkal kapcsolatban, pl. zene, film, könyvek. Elbeszélés, újságcikk, előadás, eszmecsere, interjú vagy dokumentumfilm összefoglalása, véleménynyilvánítás, a témával kapcsolatos kérdések megválaszolása. Nézetek világos kifejtése, érvek egyszerű cáfolata. Választási lehetőségek összehasonlítása, előnyök és hátrányok mérlegelése. Utazások során felmerülő feladatok, pl. közlekedés, szállás intézése vagy ügyintézés a hatóságokkal külföldi látogatás során. Váratlan nehézségek kezelése (pl. elveszett poggyász, lekéssett vonat). Szolgáltatásokkal kapcsolatos helyzetek kezelése akár váratlan nehézségek esetén is, panasz, reklamáció. Részletes utasítások adása, követése és kérése (pl. hogyan kell valamit csinálni). Interjúban, konzultáción való részvétel kezdeményezése és információmegadás (pl. tünetek megadása orvosnál). Órai interakciókban, pármunkában való magabiztos részvétel. Ismerős témáról beszélgetés kezdeményezése, fenntartása, szó átvétele, átadása, mások bevonása, beszélgetés lezárása. Beszélgetésben elhangzottak összefoglalása, a lényeg kiemelése, a megértés ellenőrzése, félreérthető megfogalmazás javítása, körülírás, szinonimák használata. A kommunikációs eszközök széles körének alkalmazása és reagálás azokra közismert nyelvi megfelelőik semleges stílusban való használatával. Az udvariassági szokások ismerete és alkalmazása.	

A mindennapi témák, család, érdeklődési kör, iskola, utazás és aktuális események megtárgyalásához elegendő szókincs és annak általában helyes alkalmazása. Ismerős kontextusokban elfogadhatóan helyes nyelvhasználat. A szövegszervezés alapvető eszközeinek megbízható használata. Általában tisztán érthető kiejtés és intonáció. A szóbeli interaktív vizsgáláshoz szükséges kommunikációs stratégiák. <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i> Társalgás, megbeszélés, eszmecsere, tranzakciók, utasítások, interjúk, viták.

Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	A2, azaz a tanuló egyszerűen beszél önmagáról, a családjáról, más emberekről, lakóhelyéről, tanulmányairól, iskolájáról.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szintnek megfelelő szókincs és szerkezetek segítségével az ismerős témakörökben folyamatos önkifejezés. Érthető, folyamatos beszéd, a mondanivaló szókincsének és tartalmának megtervezése, és szükség esetén annak tudatos módosítása. Egy gondolat vagy probléma főbb pontjainak tartalmilag pontos kifejtése.
A fejlesztés tartalma	
Folyamatos megnyilatkozás az érdeklődési körnek megfelelő témákról a gondolatok lineáris összekapcsolásával. Elbeszélések vagy leírások lényegének összefoglalása folyamatos beszédben, a gondolatok lineáris összekapcsolásával. Részletes élménybeszámoló az érzések és reakciók bemutatásával. Valóságos vagy elképzelt események részleteinek bemutatása. Könyv vagy film cselekményének összefoglalása és az ehhez kapcsolódó reakciók megfogalmazása. Álmok, remények és ambíciók, történetek elmondása. Vélemények, tervek és cselekedetek rövid magyarázata. Rövid, begyakorolt megnyilatkozás ismerős témákról. Előre megírt, lényegre törő, követhető előadás ismerős témáról. Az összefüggő beszéd tervezése során új kombinációk, kifejezések begyakorlása, alkalmazása. Az összefüggő beszédben kompenzáció alkalmazása, pl. körülírás elfelejtett szó esetén. Ismerős kontextusokban a nyelvi norma követésére törekvő nyelvhasználat.	

A nyelvi eszközök rugalmas használata a mondanivaló kifejezésére, ezek adaptálása kevésbé begyakorolt helyzetekben. A közlés magabiztos bevezetése, kifejtése és lezárása alapvető eszközökkel. Önellenőrzés és az önkorrekción, pl. a félreértéshez vezető hibák felismerése és javítása. <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i> Leírások, képleírások, témakifejtés (pl. vizuális segédanyag alapján), elbeszélő szöveg, érveléssor, előadás, prezentáció (önállóan vagy segédanyagok, instrukciók alapján), projektek bemutatása, versek, rapszövegek

Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	A2, azaz a tanuló képes többféle szövegfajtát olvasni, tudja, hogy a szövegfajták sajátosságainak ismerete segít a szöveg megértésében. Megtalálja az adott helyzetben fontos konkrét információkat egyszerű, ismerős témákról szóló mindennapi szövegekben.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nagyrészt közérthető nyelven írt, az érdeklődési körhöz kapcsolódó, lényegre törő szövegek megértése. Az érdeklődési körhöz kapcsolódó, lényegre törő szövegek gondolatmenete lényegének megértése. Vélemények, érvelések követése nagy vonalakban, és a részinformációk kiszűrése.
A fejlesztés tartalma	
A fontos általános vagy részinformációk megértése autentikus, hétköznapi nyelven íródott szövegekben, pl. levelekben, brosúrákban és rövid, hivatalos dokumentumokban. A feladat megoldásához szükséges információk megtalálása hosszabb szövegekben is. A fontos gondolatok felismerése ismerős témákról szóló, lényegre törő újságcikkekben. A gondolatmenet és a következtetések felismerése világosan írt érvelésekben. A köznyelven írt szövegekben az érzések, kérések és vágyak kifejezésének megértése. A mindennapi témákkal összefüggő, köznyelven írt magánlevelek megértése annyira, hogy sikeres írásbeli kommunikációt tudjon folytatni. Különböző eszközök egyszerű, világosan megfogalmazott használati utasításának megértése. Ismert témájú hivatalos levélben az elintézéshez szükséges információk megértése. Az egyszerű szövegfajták felépítésének felismerése, ezen ismeret alkalmazása a szövegértés során. A feladat elvégzéséhez szükséges információk összegyűjtése a szöveg különböző részeiből, illetve több szövegből.	

Az egyszerű szövegfajták felépítésének felismerése, ezen ismeret alkalmazása a szövegértés során. Az ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése a mondat megértett részei és a szövegösszefüggés alapján. Az autentikus szövegek jellegéből fakadó ismeretlen fordulatok kezelése a szövegben. <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i> Utasítások (pl. feliratok, használati utasítások), tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, reklám, menetrend, prospektus, műsorfüzet), játékszabályok, hagyományos és elektronikus levelek, újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport), internetes fórumok hozzászólásai, ismeretterjesztő szövegek, képregények, viccek, egyszerű irodalmi szövegek.

Fejlesztési egység	Íráskészség
Előzetes tudás	A2, azaz a tanuló összefüggő mondatokat ír olyan témákról, amelyek közvetlen szükségletekre, élményekre, eseményekre és konkrét információkra vonatkoznak. Ismerős témákról gondolatait egyszerű kötőszavakkal összekapcsolt mondatok sorokban fejezi ki írásban. Néhány műfajban egyszerű és rövid, tényközlő szövegeket ír minta alapján az őt érdeklő, ismert témákról.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Részletesebb, összefüggő és tagolt szövegek fogalmazása ismert, hétköznapi és elvontabb témákról. Írásban beszámolás eseményekről, élményekről, érzésekről, benyomásokról és véleményről, a vélemény alátámasztása. Hatékony írásbeli interakció folytatása. Jegyzetkészítés olvasott vagy hallott, érdeklődési körhöz tartozó szövegről, illetve saját ötletekről. Több ismert műfajban is rövid, lényegre törő szövegek létrehozása a műfaj főbb jellegzetességeinek és stílusjegyeinek alkalmazásával.
A fejlesztés tartalma	
Egyszerű, összefüggő, lényegre törő szöveg írása számos, érdeklődési köréhez tartozó, ismerős témában, rövid, különálló elemek lineáris összekapcsolásával. Hírek, gondolatok, vélemények és érzések közlése olyan elvontabb és kulturális témákkal kapcsolatban is, mint pl. a zene vagy a művészet. Információt közlő/kérő feljegyzések/üzenetek írása (pl. barátoknak, szolgáltatóknak, tanároknak). Véleményt kifejező üzenet, komment írása (pl. internetes fórumon, blogban). Formanyomtatvány, kérdőív kitöltése, online ügyintézés.	

Életrajz, lényegre koncentráló leírás, elbeszélés készítése. Riport, cikk, esszé írása. Rövid olvasott vagy hallott szöveg átfogalmazása, összefoglalása, jegyzet készítése. Saját ötletekről jegyzet készítése. Interaktív írás esetén megerősítés, vélemény kérése, az információ ellenőrzése, problémákra való rákérdezés, illetve problémák elmagyarázása. Az írás egyszerű tagolása: bevezetés, kifejtés, lezárás; bekezdések szerkesztése. Néhány egyszerű szövegkohéziós és figyelemvezető eszköz használata. Az alapvető írásbeli műfajok fő szerkezeti és stílusjegyeinek követése (pl. levélben/e-mailben megszólítás, záró formula; a formális és informális regiszterhez köthető néhány szókinszbeli és helyesírási sajátosság). Kreatív, önkifejező műfajokkal való kísérletezés (pl. vers, rap, rigmus, dalszöveg, rövid jelent, paródia írása, illetve átírása). Írásos minták követése és aktuális tartalmakkal való megtöltésük. Kész szövegekből számára hasznos fordulatok kiemelése, és saját írásában való alkalmazása. Irányított fogalmazási feladat kötött tartalmainak a fogalmazásban való megjelenítése. Írásának tudatos ellenőrzése, javítása; félreértést okozó hibáinak korrigálása. A mondanivaló közvetítése egyéb vizuális eszközökkel (pl. nyilazás, kiemelés, központosítás, internetes/SMS rövidítés, emotikon, rajz, ábra, térkép, kép, diasor). <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i> Hagyományos és elektronikus nyomtatványok, kérdőívek; listák; hagyományos és elektronikus képeslapok; poszterszövegek; képaláírások; üzenetek; SMS-ek/MMS-ek; személyes adatokat tartalmazó bemutatkozó levelek, e-mailek vagy internes profilok; tényszerű információt nyújtó, illetve kérő levelek és e-mailek; személyes információt, tényt, illetve tetszést/nemtetszést kifejező üzenetek, internetes bejegyzések; egyszerű cselekvéssort tartalmazó instrukciók; egyszerű ügyintéző levelek/e-mailek (pl. tudakozódás, megrendelés, foglalás, visszaigazolás); diasor; egyszerű, rövid történetek, elbeszélések, mesék; rövid jellemzések; rövid leírások; jegyzetek; riportok, cikkek, esszék, felhívások, versek, rapszövegek, rigmusok, dalszövegek, rövid jelenetek, paródiák.
--

Kommunikációs szándékok, nyelvi funkciók a 9-10. évfolyamon

Az alábbi táblázatok az egyes KER-szintekhez rendelt tartalmazzák azokat a kommunikációs eszközöket valamint a hozzájuk tartozó *német* nyelvi példákat, amelyeknek megvalósítására az adott szinten lehetőség van. Mivel a kommunikációs eszközök szintről szintre bővülnek, az újonnan belépő, a korábbi szinteken még nem megvalósuló elemekhez tartozó példák *dőlt betűvel* szerepelnek.

A kommunikációs eszközök csoportosítása a következő:

1. A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök
2. Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
3. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
4. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök
5. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
6. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök

Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok

megszólítás	Entschuldigung, ...
köszönés, elköszönés	Guten Morgen / Tag! Auf Wiedersehen! Tschüs!
bemutatás, bemutatkozás	Das ist Peter. Ich möchte Ihnen Herrn Schulcz vorstellen. Ich heiße ...
telefonálásnál bemutatkozás és elköszönés	Guten Tag, das ist ... Auf Wiederhören! Tschüs!
személyes levélben megszólítás és elbúcsúzás	Liebe(r) ... Viele Grüße. Dein(e) ...
megszólítás, elbúcsúzás hivatalos levélben	Sehr geehrter Herr / Sehr geehrte Frau ..., Mit freundlichen Grüßen, Mit herzlichen Grüßen)
érdeklődés hogyanlét iránt és arra reagálás	Wie geht's dir? Danke, prima. Und dir? / Was fehlt dir? Ich habe Kopfschmerzen.
engedélykérés és arra reagálás	Kann ich das Fenster öffnen? Ja, bitte.
köszönet és arra reagálás	Danke! Bitte.
bocsánatkérés és arra reagálás	Entschuldigung! Kein Problem!
gratuláció, jókívánságok és arra reagálás	Herzlichen Glückwunsch zum...! Danke, sehr nett von Ihnen. Fröhliche Weihnachten. / Gute Besserung!
szóbeli üdvözlétküldés	Liebe Grüße an Ihre Frau.

Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

sajnálkozás	Es tut mir Leid!
öröm	Ich freue mich, dass.../ Toll!
elégedettség, elégedetlenség	Es ist prima, dass.. Schade, dass...
csodálkozás	Oh, das ist aber schön! Das kann doch nicht wahr sein!
remény	Ich hoffe, du kannst kommen!

bánat, elkeseredés kifejezése	Schade, dass... Das ist wirklich traurig zu hören., Ich bin enttäuscht.
bosszúság	Das ist aber schlimm!
félelem	Ich habe Angst, dass er es vergisst.
együttérzés és arra reagálás	Es tut mir Leid für dich. Danke.
hála kifejezése	Wir sind Ihnen sehr dankbar dafür, dass...

Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

véleménykérés és arra reagálás, véleménynyilvánítás	Magst du Mathe? Ja. / Was meinst du dazu? Meiner Meinung nach... Was denkst darüber? / Sind Sie damit einverstanden?
valaki igazának az elismerése és el nem ismerése	Da hast du (nicht) Recht!
egyetértés, egyet nem értés	Ja, das stimmt! Nein, du hast nicht Recht! Ich bin der gleichen / anderer Meinung.
érdeklődés, érdektelenség	Ich interessiere mich für ... (nicht).
tetszés, nem tetszés	Das finde ich gut / blöd! / Das gefällt mir (nicht)!
akarat, kívánság, képesség, szükségesség, lehetőség, kötelezettség	ich will, ich möchte, ich kann, ich muss, ich darf
ígéret, szándék, terv	Ich mache das schon! Ich will / werde...
dicséret, kritika, ellenvetés kifejezése, arra reagálás	Klasse! Blödsinn! Das stimmt, aber...Danke. Das ist nicht wahr.
érdeklődés értékítélet, kívánság, preferencia iránt	Und was wünschen Sie? Möchtest du einen Kaffee oder lieber Tee?
ellenvetés kifejezése és visszautasítása	Sie haben Recht, aber... / Das stimmt zwar, aber...
elvárás kifejezése	Ich soll pünktlich zu Hause sein.
szemrehányás kifejezése	Konntest du wirklich nicht früher kommen?
közömbösség	Das ist mir egal.
feltételezés, kétely kifejezése	Ich vermute..., Ich weiß nicht, ob

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok

dolgok, személyek megnevezése, leírása	Das ist... Meine Mutter ist... / Es geht um...
események leírása	Zuerst..., dann..., zum Schluss. / Es war einmal...

információkérés, információadás	Wie ist ...? Prima. / Wie alt bist du? 12. / Weißt du...? / Können Sie mir bitte sagen...?
igenlő vagy nemleges válasz	ja, nein, nicht, kein, doch, weder...noch
tudás, nem tudás	Ich weiß (nicht), dass / ob..
bizonyosság, bizonytalanság	Ich weiß es (nicht) genau. / Ich bin mir (nicht) sicher, dass / ob
ismerés, nem ismerés	Ich kenne .. gut / nicht.
emlékezés, nem emlékezés kifejezése	Ich erinnere mich (nicht) daran, dass/ob/wie...

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok

kérés	Gib mir bitte ...! / Kannst du bitte...?
tiltás, felszólítás	Schreib noch nicht. Öffne die Tür.
segítségkérés és arra reagálás	Können Sie mir bitte bei ... helfen? Ja, gerne. Ich kann leider nicht!
javaslat és arra reagálás	Möchtest du...? Ja, gerne! / Können wir gehen?
meghívás és arra reagálás	Kommst du mit? Ja. Nein, es tut mir Leid.
kínálás és arra reagálás	Noch ein Stück Kuchen? Nein, danke. Ja, bitte.
reklamálás	Entschuldigung, ich habe ein Problem mit / Ich möchte mich über ... beschweren
tanácskérés és -adás, ajánlattétel kifejezése	Was sagst du dazu? Ich schlage dir vor, ...
segítség felajánlása, elfogadása	Kann ich Ihnen helfen? Danke, ich schaffe es schon., Was kann ich für dich tun? – Danke, es geht schon.
engedélykérés és arra reagálás	Darf ich ... ? Ja, natürlich. / Ja, es ist erlaubt.

Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok

visszakérdezés, ismétléskérés	Wie bitte? Wiederholen Sie bitte. / Sag es noch einmal! / Wie meinst du das?
nem értés	Ich verstehe nicht. / Entschuldigung, ich habe es nicht verstanden.
betűzés kérése, betűzés	Buchstabiere bitte.
felkérés lassabb, hangosabb beszédre	Kannst du bitte langsamer /lauter sprechen?
beszélési szándék jelzése, téma bevezetése	Dabei fällt mir gerade ein,... / Ich möchte etwas hinzufügen.
megerősítés	Ja, das stimmt. / Ja, aber natürlich.

magyarázat kifejezése	Wir funktioniert es? Es funktioniert mit Strom., Wozu braucht man dieses Programm? Das braucht man zum Lernen.)
témaváltás, beszélgetés lezárása	Und was sagst du zu...? Nun, so viel für heute.
körülírás, példa megnevezése	Das ist also ein Gegenstand, der ...
mondandó összefoglalása	Insgesamt, zusammenfassend
beszélgetés lezárása	Danke für das Gespräch.

TÉMAKÖRÖK, FOGALOMKÖRÖK

A 9–12. évfolyamokra ajánlott témakörök, fogalomkörök egyes elemei újra és újra megjelenhetnek, lehetőséget adva arra, hogy a korábban megszerzett ismeretek újabb nézőpontból kerüljenek feldolgozásra, és így bővüljenek, mélyüljenek.

A 9–10. évfolyamon a német nyelv tantárgy alapóraszám: 288 óra.

A témakörök áttekintő táblázata 9-10. évfolyamon:

Témakör neve	óraszám
Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil, Mensch und Gesellschaft	60
Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt	35
Themen und Situationen im Bereich der Schule und Ausbildung	30
Reisen und Urlaub, Tourismus	27
Öffentliches Leben, Unterhaltung	25
Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen	20
Interkulturelle und landeskundliche Themen	15
Fächerübergreifende Themen und Situationen	12
Aktuelle Themen	15
Wissenschaft und Technik, Kommunikation	19
Wissenserwerb, Wissensvermittlung	30
Összes óraszám:	288

Ajánlott témakörök a 9. évfolyamon

Óraszám: Heti 4 óra, évi 144 óra

Személyes vonatkozások, család

A tanuló személyének, családtagjainak bemutatása.

Családi kapcsolatok.

Napirend.

Bevásárlás, házimunkák.

Ember és társadalom

Baráti kör, kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel.

Ruhadarabok, divat.

Környezetünk

Az otthon bemutatása.

Tájékozódás a városban.

Időjárás.

Az iskola

Saját iskola bemutatása - épület, osztályok, tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka.

Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei.

A munka világa

Foglalkozások.

Életmód

Ételek, kedvenc ételek Élelmiszerek, ételek a célországokban.

Étkezés menzán, étteremben, gyorsétteremben.

Ételrendelés.

Szabadidő, művelődés, szórakozás

Szabadidős elfoglaltságok, hobbik.

Sport.

Utazás, turizmus

Szálláslehetőségek.

Turisztikai célpontok: Magyarország, országok a nagyvilágban, városok

Tudomány és technika, kommunikáció

Technikai eszközök, gépek a háztartásban.

Gazdaság és pénzügyek

Vásárlás, szolgáltatások. Zsebpénz.

Aktuális témák

Ajánlott témakörök a 10. évfolyamon

Óraszám: Heti 4 óra, évi 144 óra

Személyes vonatkozások, család

Személyes tervek.

A családi élet mindennapjai, otthoni teendők.

Családi ünnepek.

Ember és társadalom

Emberek belső jellemzése.

Példaképek, híres emberek.

Lakóközösség, munkamegosztás.

Hasonlóságok és különbségek az emberek között, tolerancia, pl. fogyatékkal élők.

Ünnepek.

Környezetünk

Növények és állatok a környezetünkben.

Környezetvédelem, fenntarthatóság.

Az iskola

Saját iskola bemutatása (sajátosságok, például. szakmai képzés, tagozat).

Az internet szerepe a tanulásban.

A nyelvtanulás, nyelvtudás.

A munka világa

Diákmunka.

Életmód

Napirend, időbeosztás.

Étkezési szokások a családban.

Sport, sportolási lehetőségek a lakóhelyen, a testmozgás szerepe.

Gyakori betegségek. Gyógykezelés (orvosnál/otthon).

Szabadidő, művelődés, szórakozás

Kulturális programok: színház, mozi, koncert, kiállítás stb.

Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport.

Olvasás, tévé/filmek, számítógép, telefon

Utazás, turizmus

Közlekedés (autó, kerékpár, tömegközlekedés).

Nyaralás – az utazás előkészítése, egyéni vagy szervezett utazás, szállásfoglalás.

Német országismeret, német városok nevezetességei.

Tudomány és technika, kommunikáció

A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben. Számítógépes tevékenységek.

Az internet szerepe a magánéletben, a tanulásban és a munkában.

Okostelefonok, közösségi média.

Gazdaság és pénzügyek

Családi gazdálkodás.

Aktuális témák

Fogalomkörök a 9. évfolyamon - német, 1. idegen nyelv, heti 4 óra			
Cselekvés, történes, létezés kifejezése			
	jelenidejűség	Präsens	Ich bin heute zu Hause. Die Sonne scheint schön.
	tőhangváltós igék, elváló igeekötők	Präsens mit Vokalwechsel Trennbare Verben	Der Zug fährt gleich ab. Er liest das Buch vor.
	múltidejűség,	Präteritum: sein, haben Perfekt	Er war nicht zu Hause. Ich habe ein Eis gegessen.
	jövőidejűség	Futur	Ich werde dieses Jahr nach Spanien fahren.
	tagadás	Negation mit nicht / kein	Ich esse heute nicht. Ich esse kein Eis.
	személytelenség		Es schneit. Es ist warm.
Birtoklás kifejezése			
		haben	Ich habe einen Bruder.
		Possessivpronomen	Das ist meine Familie.
		von, -s	Peters Vater besucht uns heute. Wessen Vater? Der Vater von Peter!

Térbeli viszonyok			
	irányok, helymeghatározás		hier, dort, links, rechts oben, unten, hinten... Mein Schreibtisch steht links.
		In +A / D	Ich lege das Heft in die Schultasche. In der Schultasche liegen meine Bücher.
	helymeghatározás földrajzi nevekkel	In Aus Nach	In Hamburg Aus Hamburg Nach Hamburg
Időbeli viszonyok			
	gyakoriság	Wie oft? oft, immer, nie, selten, manchmal, einmal / zweimal	Ich spiele oft mit Peter. Ich gehe nie schwimmen.
	időpont	in, um, am, wann? Ab nicht mehr, schon, erst	im Winter, um 8 Uhr, am Freitag, ab 5 Uhr
	időtartam	Wie lange? von ... bis Für wie viele Tage?	Ich war von 5 bis 6 in der Konditorei. Für einen Tag?
Mennyiségi viszonyok			
	számok		eins, zwei
	határozott mennyiség		eine Portion Pommes

	határozatlan mennyiség	alles, viel, wenig, nichts, mehr, mehrere alle	Ich lerne viel, und ich habe wenig Zeit. Alle meinen, es stimmt nicht!
Minőségi viszonyok			
		Wie?	Ich bin zufrieden. Das finde ich prima.
		Welcher?	Welches Kleid kaufst du?
	hasonlítás	so..., wie als	Er ist nicht so groß, wie mein Bruder. Dieses Auto fährt schneller als ein Mercedes.
Modalitás		möchte können, wollen müssen	Ich möchte ein Eis. Er kann nicht schwimmen. Ich will nach Hause. Das Kind muss noch nicht aufstehen.
	felszólítás		Komm morgen wieder! Spielt Tennis! Nehmen Sie bitte Platz! Gehen wir jetzt.
Esetviszonyok		Nominativ, Akkusativ: für Dativ: mit	Er zeichnet Bilder. Grete fragt uns, nicht ihn. Das ist für die Kinder. Er gibt seinem Freund die Hand. Fährst du mit der U-Bahn?

Szövegösszetartó eszközök	kötőszók névmások	und/oder/aber/denn das ich, mich, mein, dein mir, dir dieser / welcher man	Er ist Peter und kommt aus Berlin. Er versteht mich nicht. Mein Vater ist Arzt. Helfen Sie mir bitte? Welcher Mann kommt aus Graz? Dieser Stuhl ist unbequem. Man spricht hier nur Deutsch.
----------------------------------	--------------------------	--	---

Fogalomkörök a 10. évfolyamon - német, 1. idegen nyelv, heti 4 óra			
Cselekvés, történes, létezés kifejezése			
	Múltidejűség,	Präteritum	Er machte keinen Fehler.
	Módbeli segédigék elbeszélő múltú alakban	Konnte, musste, durfte, wollte,	Wir konnten nicht mehr essen.
	Igepárok	Wo? Wohin ? ige párok	Dein Buch liegt auf dem Tisch. Ich lege dein Buch auf den Tisch.
	Visszaható igék	sich-Verben	Ich freue mich. Wir müssen uns beeilen.

	Szenvedő szerkezet	Passiv Präsens und Passiv Präteritum Passiv Perfekt	Das Essen wird gekocht. Das Essen wurde lange gekocht. Mein Vater ist ausgezeichnet worden.
	Műveltetés	lassen (Präsens, Präteritum)	Er lässt/ließ sein Auto reparieren.
		Funktionsverbgefügen	etwas steht zur Verfügung
Birtoklás kifejezése			
		Genitiv	Das Auto meines Vaters ist ganz neu.
		gehören + D.	Dieses Fahrrad gehört mir.
Térbeli viszonyok			
	Helymeghatározás előljárószókkal:	an, auf, vor, hinter, neben, über, unter, zwischen (A/D)	Ich lege das Heft auf den Tisch. Er steht neben dem Bett.
		Präpositionen mit dem Dativ: zu	Meine Freunde kommen zu uns.
Időbeli viszonyok			
	Időtartam	Seit wann?	Ich spiele seit 3 Jahren Fußball.
	Időpont	Vor wie vielen Jahren?	Vor 2 Jahren habe ich einen Computer bekommen.
		Jahreszahlen, Datum	Am ersten Juni habe ich ... Der wievielte ist heute?

Minőségi viszonyok			
	Melléknévragozás: gyenge, vegyes, erős	Was für ein? Welcher? (Adjektivdeklinations)	Das ist eine leichte Aufgabe. Ich finde den roten Rock modisch.
	Hasonlítás	so..., wie als	Er ist nicht so groß, wie mein Bruder. Dieses Auto fährt schneller als ein Mercedes.
	Melléknév fokozása	Billig, billiger, am billigsten	Diese Jacke ist am billigsten.
	Főnévként használt melléknév/melléknévi igenév	Substantiviertes Adjektiv	Der Bekannte, ein Bekannter, der Verwandte, ein Verwandter, der Reisende, ein Reisender
Modalitás	Módbeli segédigék	Dürfen, sollen, sollte	Ich darf nicht aufstehen. Wir sollen ehrlich sein. Du solltest lieber
		Konjunktiv II Präsens	Ich würde gehen .. Ich wäre gern mit dir. Ich hätte gern ...
		Modalverben im Präteritum	Er konnte nicht schwimmen. Der Kranke durfte nicht aufstehen.
		Modalverben im Konjunktiv II	Ich müsste schon gehen. Könnten Sie mir helfen?
		Zu + Infinitiv	Diese Aufgabe ist leicht zu lösen.
		brauchen + zu + Infinitiv	Du brauchst mir nicht zu helfen.

Esetviszonyok	Elöljárószók tárgyesettel	Über, durch, entlang	Gehen Sie über die Straße, durch den Park, den Fluss entlang.
	Elöljárószók részes esettel	Zu	
	Vonzatos igék	Rektion der Verben	Wir warten auf die Antwort.
		Präpositionaladverb: darüber / worüber	Worüber sprichst du? Wir sprechen darüber, ...
		Gehören + zu + Dativ	Gehört zum Hotel ein Parkplatz?
Logikai viszonyok	Alárendelések Függő beszéd jelen időben	Kausalsatz Objektsatz Subjektsatz Lokalsatz Temporalsatz Finalsatz	Wir sind müde, weil wir heute sehr viel gelernt haben. Ich weiß (nicht), dass (ob) dir das schon klar ist. Er sagte, dass er mich besucht Es freut mich, dass du hier bist. Sie arbeitet dort, wo sie wohnt. Als ich klein war, las ich viele Märchen. Nachdem sie aufgestanden war, frühstückte sie. Wir gingen ins Kino, um uns einen Film anzusehen.

Szövegösszetartó eszközök	Kötőszók	Entweder –oder Sowohl – als auch Weder – noch Dass Weil Als / wie Ob Als / wenn	Wir fahren entweder mit dem Auto oder mit der U-Bahn. Ich lerne sowohl Englisch als auch Deutsch. Weder heute noch morgen besuchen wir dich. Ich glaube, dass er zu Hause ist. Ich kann nicht helfen, weil ich keine zeit habe. Er ist älter als ich, aber genauso alt wie mein Bruder. Weißt du, ob er kommt? Wenn ich ihn sehe, muss ich immer lachen. Als ich ihn kennen gelernt habe, war er noch ein kleines Kind.
	Névmások	Relativsatz Relativpronomen Keiner / keine / keins Einer / eine / eins / welche Demonstrativpronomen	Das war der tollste Tag, den ich je hatte. Gibt es hier ein Café? Hier gibt es keins / welche. dieser/diese/dieses, derselbe/dieselbe/dasselbe

11-12. évfolyam

Az idegen nyelv jellegéből adódóan a nyelvoktatás tartalmát és céljait tekintve minden egyéb kulcskompetencia és a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott nevelési cél beépíthető. A gimnáziumi tanulmányok végére a tanulók kellő tapasztalattal és tudással rendelkeznek ahhoz, hogy a körülöttük lévő világot tágabb kontextusban is értelmezni tudják, nyelvi ismereteiknek köszönhetően pedig széles körű információszerzésre és viszonyításra képesek. A gimnáziumi évekre egységesen meghatározott témakörökhöz megadott szempontok segítenek eligazodni abban, hogy hogyan valósíthatók meg az idegen nyelvek oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési célok, és hogyan fejleszthetők a kulcskompetenciák a nyelvtanítás során. A nevelési célok közül ezen a szinten is kiemelt fontosságú a tanulás tanítása, mivel a tanulóknak a 12. évfolyam végére olyan tanulási képességekkel kell rendelkezniük, amelyek lehetővé teszik nyelvtudásuk önálló fenntartását és továbbfejlesztését további tanulmányaik vagy munkájuk során egész életükön át.

Az első idegen nyelvből a gimnázium 12. évfolyamának végére a tanulóknak el kell jutniuk az európai hatfokú skála (KER) negyedik szintjére, azaz a B2 szintre. A 12. évfolyamon lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a tanulók felkészülhessenek igényeik szerint a középszintű vagy emelt szintű érettségi vizsgára. Megismerjék a nyelvi érettségi felépítését, követelményeit, és elsajátítsák az ezeknek megfelelő stratégiákat; megismerjék az érettségi során használt értékelési szempontokat és alkalmazni tudják azokat önértékeléseik során; illetve gyakorlatot szerezzenek az érettségi vizsga feladatok megoldásában is.

A tanulók motivációját növeli, ha a nyelvoktatás lehetőséget biztosít a tanulókat érdeklő tantárgyi tartalmak célnyelvi feldolgozására és az infokommunikációs technológiák használatára.

A 12. évfolyam a tanulók számára a továbbtanulás vagy a munka világába történő kilépés előtti utolsó tanév. A nyelvoktatásban is hangsúlyt kell kapnia az ezekre történő felkészítésnek, a szükséges készségek fejlesztésének. A tanulók jövőjét érintő fontos döntésekben a nyelvtanár is sokat segíthet, pl. a feldolgozott témák megfelelő kiválasztásával és ok-okozati viszonyokat, következményeket feltáró feladatokkal.

Az alábbi táblázatokban megjelenő fejlesztési egységek (a hallott szöveg értése, szóbeli interakció, összefüggő beszéd, az olvasott szöveg értése és az íráskészség) a valóságban nem különíthetők el egymástól. A hatékony nyelvtanítás feltétele, hogy a különböző készségek fejlesztése mindig integráltan történjen, úgy, ahogy azok a valós kommunikációs helyzetekben előfordulnak. Ezért nem szerepelnek óraszámok a fejlesztési egységek mellett. A táblázatok A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai rovata a nyelvtanítás aktuális életkori szakaszra vonatkozó, az adott kompetenciával kapcsolatos fejlesztés céljait tartalmazza. A táblázatok A fejlesztés tartalma elnevezésű része olyan tevékenységeket tartalmaz, amelyek segítségével az adott nyelvi fejlesztés megvalósítható. A nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák szervesen beépültek a tartalomba.

Fejlesztési egység	Hallott szöveg értése
Előzetes tudás	B1, azaz a tanuló már megért lényeges információkat, amelyek olyan ismert témákhoz kapcsolódnak, mint pl. a munka, az iskola, a szabadidő. Ki tudja szűrni a fontos információkat azokról a rádió- és tévéadásokról, amelyek aktuális eseményekről vagy érdeklődési körének megfelelő témáról szólnak.

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A köznapi és tanulmányi életben elhangzó hosszú beszédek megértése, ha normális beszédtempóban erős akcentus nélkül beszélnek. Konkrét és elvont témájú üzenetek megértése, amelyek a mindennapi élet, illetve a tanulmányi munka során előfordulhatnak. Az összetettebb érvelés követése, amennyiben a téma viszonylag ismerős, és a beszéd menete jól követhető. Az anyanyelvű beszélők közötti társalgás viszonylag könnyed követése. Az érettségi vizsga követelményeiben meghatározott szövegek általános és részinformációinak megértése.
A fejlesztés tartalma	
A mindennapi társalgásban és a tanulás során elhangzó összetett álláspontok lényegének megértése. A normális beszédtempójú és erős akcentus nélküli köznyelvi beszéd és tanulmányokkal kapcsolatos előadás főbb pontjainak megértése. Konkrét és elvont témájú, a mindennapi és a tanulmányi munka során előforduló standard dialektusú bejelentések és üzenetek megértése. Rádiós dokumentumműsor és egyéb felvett vagy közvetített hanganyagok megértése standard dialektus esetén. Konkrét és elvont témájú hírműsorok, dokumentumfilmek, televíziós műsorok, színdarabok, beszélgetőműsorok megértése. Részletes, összetett érvelés megértése ismerős téma esetén. Anyanyelvű beszélők közötti társalgás viszonylag könnyed követése. A beszélő hangulatának, hangszínének, nézeteinek és attitűdjeinek megértése. A szövegértési stratégiák alkalmazása, pl. szöveghallgatáskor a főbb pontok keresése. A megértés ellenőrzése kontextuális jelek segítségével. Felkészülés mindezek alkalmazására az érettségi vizsga feladatainak megoldása során. <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i> Közlemények, párbeszédek, üzenetek, bejelentések (pályaudvaron, repülőtéren stb.), televíziós és rádiós hírek, beszélgetőműsorok, színdarabok, dokumentumfilmek, hangfelvételek, rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő, információs szolgálatok), telefonbeszélgetések, tanulmányokkal kapcsolatos előadások, prezentációk, beszélgetések, riportok, élő interjúk, filmek, anyanyelvűek közti társalgás.	

Fejlesztési cél	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	B1, azaz a tanuló elboldogul a legtöbb olyan helyzetben, amely külföldi utazás során adódik.

	Előkészület nélkül részt tud venni a személyes jellegű vagy érdeklődési körének megfelelő, ismert vagy mindennapi témáról folytatott társalgásban (pl. család, szabadidő, munka, utazás, aktuális események).
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Folyékony, helyes és hatékony nyelvhasználat általános és tanulmányokkal kapcsolatos témák széles körében. Gondolatok, vélemény és érvek, valamint az érzelmek különböző fokozatainak pontos kifejezése. Hatékony részvétel a mindennapi és a tanulás során előforduló vitahelyzetekben. Alkalmazkodás a kommunikációs helyzethez stílusban, regiszterhasználatban. Az érettségi részletes követelményeiben megadott témakörökben és kommunikációs helyzetekben zökkenőmentes kommunikáció kezdeményezése, fenntartása és lezárása vizuális és verbális segédanyagok alapján.
A fejlesztés tartalma	
Társalgásban való részvétel mindennapi, tanulmányi, iskolai vagy szabadidővel kapcsolatos témák körében. Érzelmek különböző fokozatainak árnyalt kifejezése, események, élmények személyes jelentőségének kifejezése. Gondolatok, problémák felvetése, megvitatása, teendők meghatározása, alternatív javaslatok értékelése mindennapi és általános érdeklődésre számot tartó témák esetén. A tanulmányokhoz, érdeklődési körhöz kapcsolódó beszélgetésben való aktív részvétel, információcsere, nézetek kifejtése, indoklása, rákérdezés mások nézeteire, reagálás azokra. Elbeszélés, újságcikk, előadás, eszmecsere, interjú vagy dokumentumfilm összefoglalása, véleménynyilvánítás, a témával kapcsolatos kérdések megválaszolása. Vitákban saját érvek pontos, meggyőző indoklása, bizonyítása példákkal. A partner érveinek felismerése, elfogadása vagy meggyőző cáfolata, ellenérvek pontos megfogalmazása, indoklása és példákkal való bizonyítása. Közös munka során a részletes utasítások megbízható megértése, megbeszélése, a partner véleményének kikérése. Szolgáltatások kapcsán felmerülő nézeteltérések megvitatása és hatékony megoldása. Összetett információ és tanács megértése és cseréje. Több forrásból származó információk és érvek összegzése, bemutatása, megvitatása. Hatékony részvétel interjúban, folyamatos kezdeményezés, gondolatok kifejtése, tapasztalatokról való beszámolás, saját kérdések megfogalmazása. Anyanyelvű beszélők között zajló élénk eszmecsere megértése és bekapcsolódás a beszélgetésbe.	

Ismerős és általános témáról beszélgetés kezdeményezése, fenntartása, a szó átvétele, átadása, mások bevonása, a beszélgetés lezárása, egymás kölcsönös megértésének elősegítése.

Beszélgetésben elhangzottak összefoglalása, a lényeg kiemelése, a megértés ellenőrzése, félreérthető megfogalmazások javítása, körülírás, szinonimák használata.

A kommunikációs eszközök széles körének alkalmazása.

A kommunikációs távolság felmérése, az általános udvariassági szabályok ismerete és alkalmazása.

Állítások és közbeszólások kommentálása, ezáltal az eszmecsere kibontakozásának elősegítése.

Ismerős témában a beszélgetés menetének terelése, a megértés megerősítése, mások bevonása a beszélgetésbe.

Természetes, jó nyelvhelyességgel való kommunikáció a körülményeknek megfelelő stílusban.

Mondanivaló helyzethez és körülményekhez igazítása, gondolatok közötti viszonyok pontos, hatékony jelzése.

A legtöbb általános témában jó szókincs, rugalmas használat, lexikai pontosság.

Állandósult szókapcsolatok használata azért, hogy időt nyerjen és megtartsa a szót, amíg megfogalmazza mondanivalóját.

Viszonylag magas szintű grammatikai biztonság, értelemzavaró hibák nélkül.

Meglehetősen egyenletes beszédtempó, időnkénti habozással.

Tiszta, természetes kiejtés és hanglejtés.

Felkészülés mindezek alkalmazására az érettségi vizsga feladatainak megoldása során.

A szóbeli interaktív vizsgáláshoz szükséges kommunikációs stratégiák.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások.

Személyes és telefonos társalgás, megbeszélés, eszmecsere, tranzakciós és informális párbeszéd, utasítás, interjú, vita, szerep eljátszása.

Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	B1, azaz a tanuló már el tudja mesélni egyszerű mondatokkal élményeit, álmait, reményeit, céljait. Röviden meg tudja magyarázni és indokolni a véleményét. El tud mondani eseményeket, történeteket, tartalmat, és véleményt tud nyilvánítni ezekről.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Világos, szisztematikusan kifejtett leírás és bemutatás, előadás tartása az érdeklődési körhöz és a tanulmányokhoz kapcsolódó témák széles skálájában. A fontos gondolatok megfelelő kiemelése, és a mondanivaló alátámasztása példákkal, érvekkel. Annak megtervezése, hogy mit és milyen eszközökkel mondjon, valamint a hallgatóságra tett hatás figyelembe vétele. Képesség természetes módon eltérni egy előre elkészített szövegtől. Az érettségi vizsga részletes követelményeiben megadott témakörökben és kommunikációs helyzetekben önálló megnyilatkozás, témakifejtés (gondolatok, vélemény) vizuális és verbális segédanyagok alapján.
A fejlesztés tartalma	
Szisztematikusan kifejtett előadás bemutatása, a fontos gondolatok kiemelése. Érvek sorba rendezése, főbb pontok megfelelő kiemelése és a gondolatok alátámasztása példákkal, érvekkel. Tényszerű és irodalmi szövegek összefoglalása, megjegyzések hozzáfűzése. Világos, folyékony, rögtönzött, a hallgatóság számára egyértelmű bejelentések kifejezése a legtöbb általános témában. A különböző alternatívák előnyeinek és hátrányainak kifejtése. Ellentétes nézetek és a főbb gondolatok megvitatása. Egy film vagy színdarab cselekményének és az események sorozatának összefoglalása. Kivonatok készítése olyan hírműsorokból, interjúkból vagy dokumentumfilmekből, amelyek véleményeket, érveket és eszmecserét tartalmaznak. Mondanivaló megtervezése, beszéd eszközeinek kiválasztása. Ismerős szituációkban folyékony és könnyed nyelvhasználat. Hallgatóságra tett hatás figyelembevétele. Aktuális témával kapcsolatos nézőpontok elmagyarázása. Szókincsbeli és szerkezetbeli hiányosságok, valamint botlások és hibák kompenzálása és kijavítása körülírással és átfogalmazással.	

Jellegzetes hibák feljegyzése, és a beszéd tudatos ellenőrzése a hibák alapján.

Természetes eltérés az előre elkészített szövegtől, reagálás a hallgatóság által felvetett szempontokra, a prezentációt követő kérdések megválaszolása.

Mindezeknek a szóbeli érettségi vizsgán történő alkalmazására való felkészülés.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:

Leírások, képleírások, témakifejtés, elbeszélő szöveg, érveléssor, előadások, prezentációk (önállóan vagy segédanyagok, instrukciók alapján), projektek bemutatása, párbeszéd és társalgás, nyilvános viták és eszmecsere, telefonbeszélgetés, szerep eljátszása, versek, rapszövegek.

Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	B1, azaz a tanuló képes a főként standard nyelven megírt, tevékenységéhez, tanulásához kapcsolódó szövegek megértésére. Magánlevélben megérti az események, érzelmek és kívánságok leírását.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az érdeklődési körhöz kapcsolódó szövegek elolvasása és megértése. Hosszú és összetett szövegeket gyorsan átolvasása, a lényeges részletek megtalálása. Önálló olvasás, az olvasási stílus és sebesség változtatása a különböző szövegeknek és céloknak megfelelően. Bonyolultabb és hosszabb szövegekben is az író álláspontjának, nézőpontjának megértése. Az érettségi vizsga követelményeiben leírt szövegek fontos általános és részinformációinak megértése.
A fejlesztés tartalma	
Az érdeklődési köréhez és tanulmányaihoz kapcsolódó levelezés, hírek, cikkek elolvasása és a lényeg megértése. Érdeklődésével és tanulmányaival kapcsolatos hosszú, összetett utasítások, feltételek és figyelmeztetések megértése. Különböző tantárgyakkal kapcsolatos cikkek megértése esetenként szótár használatával. Az önálló olvasás fejlesztése, olvasási stílus és sebesség változtatása a különböző szövegeknek és céloknak megfelelően. A megfelelő források szelektív használata. Témák széles körében hírek, cikkek és beszámolók tartalmának és fontosságának gyors meghatározása és annak eldöntése, hogy érdemes-e a szöveget alaposabban is tanulmányozni. Az író álláspontjának, nézőpontjának megértése napjaink problémáival foglalkozó cikkeken és beszámolóknak.	

Széles körű szókincs kialakítása. Ismeretlen kifejezések, fordulatok kezelése, a jelentés szövegkörnyezetből, szövegösszefüggésből való kikövetkeztetésével. Online és hagyományos, egy- és kétnyelvű szótárak használata. Kortárs irodalmi prózai szövegek megértése. Felkészülés mindezek alkalmazására az érettségi vizsga feladatainak megoldása során. <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:</i> Utasítások, instrukciók (pl. feliratok, használati utasítások), tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, reklám, menetrend, prospektus, műsorfüzet), tájékoztató táblák, utcai és filmfeliratok, játékszabályok, hagyományos és elektronikus levelek, újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport), internetes honlapok, internetes fórumok hozzászólásai, ismeretterjesztő szövegek, képregények, tantárgyakkal kapcsolatos szövegek, cikkek, publicisztikai írások, tantárgyakkal kapcsolatos forrásirodalom, beszámolók, elbeszélő szövegek, modern szépirodalmi szövegek.

Fejlesztési egység	Írás
Előzetes tudás	B1, azaz a tanuló tud egyszerű, folyamatos szöveget alkotni ismerős, érdeklődési köréhez kapcsolódó témákról. Be tud számolni élményeiről és benyomásairól.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Világos, részletes szövegek írása érdeklődési körrel és tanulmányokkal kapcsolatos számos témakörben és műfajban. Érveik gondolatok és vélemény kifejtése elvont témákról is. Tudakozódással és problémák magyarázatával kapcsolatos üzenetek feljegyzése. Az adott műfaj hagyományainak követése. Jártasság az érettségi íráskészséget mérő feladatainak megoldásában és az értékelésükre használt kritériumok alkalmazásában.
A fejlesztés tartalma	
Világos, részletes szövegek írása számos témakörben. Több forrásból származó adatok és érvek összegzése és értékelése, a fontos gondolatok érthető közlése. Tudakozódással és problémák magyarázatával kapcsolatos üzenetek, információt közlő feljegyzések/üzenetek írása a mindennapi életében szerepet játszó embereknek. Hírek, nézetek hatékony kifejtése, reagálás mások nézeteire. Esszé, beszámoló, riport, film-, könyv-, színdarab-ismertető írása.	

A különböző érzelmi fokozatok kifejezése, továbbá az események és élmények személyes jelentőségének kiemelése levelezésben.

Megjegyzések megfogalmazása a levelezőpartner híreivel és nézeteivel kapcsolatban.

Kreatív, önkifejező műfajokkal való kísérletezés, pl. vers, elbeszélés, történet írása, illetve átírása.

Gondolatokról és problémamegoldásokról értékelés készítése.

Részletes leírás készítése valóságos vagy képzelt eseményekről és élményekről.

Érvelés rendezett kifejtése egy bizonyos nézőpont mellett vagy ellen, a különböző alternatívák előnyeinek és hátrányainak kifejtése.

A lényeges pontok és alátámasztó gondolatok hangsúlyozása, a több forrásból származó információk és érvek szintetizálása.

A gondolatok közötti kapcsolat világos, összefüggő jelölése, az adott műfaj hagyományainak követése.

Levelek, cikkek, beszámolók, történetek világos, a szöveg jól definiált tartalmú bekezdésekre tagolása, bekezdések szerkesztése, szövegszerkesztés: bevezetés, kifejtés, lezárás.

Kötőszavak, kifejezések hatékony használata a szöveg logikájának megvilágítására és a könnyebb megértés támogatására.

Saját írásmű tudatos ellenőrzése, javítása; a félreértést okozó hibák helyesbítése.

A szókincsbeli és szerkezetbeli hiányosságok kompenzálása körülírással és átfogalmazással.

A mondanivaló alátámasztása vizuális eszközökkel (pl. rajz, ábra, diagram, térkép).

Az írásmű stílusának magabiztos megválasztása, a formális, neutrális és informális stílus stíluselemeinek alkalmazása.

A nyelvi szintnek megfelelő, felhasználóbarát online és hagyományos szótárak használata.

Felkészülés az érettségi íráskészséget mérő feladatainak megoldására, és az értékelésükre használt kritériumok megismerése.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:

Hagyományos és elektronikus nyomtatvány, kérdőív, listák, hagyományos és elektronikus képeslapok, képaláírások, emlékeztetők írása, jegyzetek készítése, diktált üzenetek leírása, SMS-ek/MMS-ek, ügyintézésrel kapcsolatos vagy személyes információt tartalmazó levelezés postai levélben, faxon, elektronikusan (pl. tudakozódás, megrendelés, foglalás, visszaigazolás), tetszést/nem tetszést kifejező üzenetek, elektronikus informális műfajok, pl. blog, fórum, bejegyzések közösségi oldalakon, megállapodások, szerződések, közlemények szövegének egyeztetése, cikkek írása magazinok, újságok és hírlevelek számára, cselekvéssort tartalmazó instrukciók, történetek, elbeszélések, mesék, jellemzések, leírások, jegyzetek, versek, rapszövegek, rigmusok, dalszövegek, rövid jelenetek, paródiák, posztterek készítése.

**A fejlesztés várt
eredményei a két
évfolyamos ciklus
végén**

B2 szintű nyelvtudás.

A tanuló képes megérteni az összetettebb konkrét vagy elvont témájú, köznapi vagy tanulmányaihoz kapcsolódó beszélgetések gondolatmenetét.

	Aktívan részt vesz az ismerős kontextusokban folyó beszélgetésekben, meg tudja indokolni és fenn tudja tartani nézeteit. Folyamatos és természetes módon olyan szintű interakciót tud folytatni anyanyelvű beszélővel, hogy az egyik félnek sem megterhelő. Világos, részletes leírást ad az érdeklődésével kapcsolatos témák széles köréről. Ki tudja fejteni egy aktuális témával kapcsolatos álláspontját, és el tudja mondani a különböző alternatívák előnyeit és hátrányait. Elolvass a jelenkor problémáival kapcsolatos cikkeket és beszámolókat, amelyeknek szerzői egy adott álláspontot vagy hozzáállást képviselnek. Megérti a kortárs irodalmi prózai szövegeket. Több műfajban is képes világos, részletes szöveget alkotni különböző témák széles körében, és ki tudja fejteni a véleményét egy aktuális témáról úgy, hogy részletezni tudja a különböző lehetőségekből adódó előnyöket és hátrányokat. Nyelvtudása megfelel az érettségi vizsga emelt szintjének és követelményeinek.
--	--

Kommunikációs szándékok, nyelvi funkciók a 11-12. évfolyamon

Az alábbi táblázatok az egyes KER-szintekhez rendelt tartalmazzák azokat a kommunikációs eszközöket valamint a hozzájuk tartozó *német* nyelvi példákat, amelyeknek megvalósítására az adott szinten lehetőség van. Mivel a kommunikációs eszközök szintről szintre bővülnek, az újonnan belépő, a korábbi szinteken még nem megvalósuló elemekhez tartozó példák *dőlt betűvel* szerepelnek.

A kommunikációs eszközök csoportosítása a következő:

7. A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök
8. Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
9. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
10. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök
11. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
12. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök

Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok

megszólítás	Entschuldigung, ...
köszönés, elköszönés	Guten Morgen / Tag! Auf Wiedersehen! Tschüs!
bemutatás, bemutatkozás és bemutatkozás	Das ist Peter. Ich heiße ... / Ich möchte Ihnen ... vorstellen?

hogylét iránti érdeklődés	Was kann ich für dich/Sie tun?
telefonálásnál bemutatkozás és elköszönés	Guten Tag, das ist ...Auf Wiederhören! Tschüs!
szóbeli üdvözlőküldés	Viele Grüße an Petra!
személyes és hivatalos levélben megszólítás	Liebe(r)..., Sehr geehrter Herr...
személyes és hivatalos levélben elbúcsúzás	Dein(e)..., Viele Grüße Mit freundlichen Grüßen...
érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás	Wie geht's dir? Danke, prima. Und dir? / Was fehlt dir? Ich habe Kopfschmerzen.
engedélykérés és arra reagálás	Kann ich das Fenster öffnen? Ja, bitte.
köszönet és arra reagálás	Danke! Bitte!
bocsánatkérés és arra reagálás	Entschuldigung! Kein Problem!
gratuláció, jókívánságok és arra reagálás	Herzlichen Glückwunsch zum...! Danke. Fröhliche Weihnachten./ Gute Besserung! / Ich gratuliere Ihnen zu Danke, sehr nett von Ihnen.
együttérzés és arra reagálás	Mein Beileid! Danke.

Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

hála	Ich bin Ihnen dankbar dafür, dass...
sajnálkozás	Es tut mir Leid!
öröm	Ich freue mich, dass.../ Toll! / Es freut mich, dass...
elégedettség, elégedetlenség	Es ist prima, dass.. Schade, dass...
csodálkozás	Oh, das ist aber schön! / Das kann doch nicht wahr sein!
remény	Ich hoffe, du kannst kommen!
érzések kifejezése	Ich befürchte, dass...
félelem	Ich habe Angst, dass...
bánat	Schade, dass...
bosszúság	Das ist aber schlimm!

Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

véleménykérés és arra reagálás, véleménynyilvánítás	Magst du Mathe? Ja. / Was meinst du dazu? Meiner Meinung nach... / Was denkst darüber? / Sind Sie damit einverstanden, dass...?
álláspont, vélemény kifejezése	Ich vertrete die Meinung / den Standpunkt, ...

érvek felvezetése	Ich halte das für besonders wichtig, weil..., / Wenn man bedenkt, dass..., / Man sollte auf alle Fälle berücksichtigen, dass...
valaki igazának az elismerése és el nem ismerése	Da hast du (nicht) Recht!
egyetértés, egyet nem értés mások érveivel	Ja, das stimmt! Nein, du hast nicht Recht! / Da bin ich anderer Meinung/Ansicht / Dem kann ich nicht zustimmen, weil..., / Das kann ich überhaupt nicht nachvollziehen, weil...
kétely, bizonytalanság kifejezése	Da bin ich mir nicht sicher. Das bezweifle ich. Sie haben teilweise Recht, aber...)
érdeklődés, érdektelenség	Ich interessiere mich für ... (nicht).
tetszés, nem tetszés	Das finde ich gut / blöd! / Das gefällt mir (nicht)!
ellenvetés	Das stimmt schon, aber... Sie haben Recht, aber...
ellenvetés visszautasítása	Da bin ich mit Ihnen gar nicht einverstanden. Sie können Recht haben, aber...
akarat, kívánság, képesség, szükségesség, lehetőség, bizonytalanság, kötelezettség	ich will, ich möchte, ich kann, ich muss, ich darf, das könnte vielleicht..., ich soll
ígéret, szándék, terv	Ich mache das schon! / Ich habe vor, ... zu ...
érdeklődés értékítélet, kívánság, preferencia, érdeklődési kör iránt	Und was wünschen Sie? Möchtest du einen Kaffee oder lieber Tee? Hast du Interesse für ...?
dicséret, kritika, szemrehányás	Klasse! Blödsinn! Ich halte .. für sehr gut. Das ist schon gut, aber... Warum bist du nicht früher gekommen?

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok

dolgok, személyek megnevezése, leírása	Das ist... Meine Mutter ist.../ Es geht um...
események leírása	Zuerst..., dann..., zum Schluss. / Es war einmal...
információkérés, információadás	Wie ist ...? Prima. / Wie alt bist du? 12. / Weißt du...? / Können Sie mir bitte sagen...?
érdeklődés kifejezése	Ich möchte mich danach erkundigen, ..., / Könnten Sie mir weitere Informationen über ... geben?
igenlő vagy nemleges válasz	ja, nein, nicht, kein, doch, weder...noch
válaszadás elutasítása	Leider kann ich Ihre Frage nicht beantworten.
tudás, nem tudás	Ich weiß (nicht), dass / ob..

bizonyosság, bizonytalanság	Ich weiß es (nicht) genau. Ich bin mir (nicht) sicher, dass / ob ... / Ich nehme an, dass...
ismerés, nem ismerés	Ich kenne .. gut / nicht.
emlékezés, nem emlékezés	Ich erinnere mich (nicht) daran, dass, ...

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok

kérés	Kannst du bitte...? /Gib mir bitte ...! /Würden Sie bitte...?
tiltás, felszólítás	Schreib noch nicht. Öffne die Tür.
segítségkérés és arra reagálás	Können Sie mir bitte bei ... helfen? Ja, gerne. Ich kann Leider nicht!
javaslat és arra reagálás	Können wir gehen? / Möchtest du...? Ja, gerne! / Ich schlage vor, dass....., / Wir könnten vielleicht ..., / Was halten Sie davon, ..., / Ich hätte eine andere Idee. / Ich würde einen anderen Vorschlag machen. / Ich bin dafür, dass...
meghívás és arra reagálás	Kannst du kommen? Ja. Nein, es tut mir Leid.
kínálás és arra reagálás	Noch ein Stück Kuchen? Nein, danke. Ja, bitte.
reklamáció, panasz kifejezése	Entschuldigung, ich habe ein Problem... / Hiermit möchte ich mich wegen der von Ihnen organisierten Reise beschweren.
tanácskérés, tanácsadás	Was schlägst du vor? Ich rate,... / Ich schlage vor...
segítség felajánlása és arra reagálás	Kann ich Ihnen helfen? Ja, das wäre nett. Danke, das geht schon.
ajánlat és arra reagálás	Möchten Sie...?

Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok

visszakérdezés, ismétléskérés	Wie bitte? Wiederholen Sie bitte. / Sag es noch einmal! / Wie meinst du das?
nem értés	Ich verstehe nicht. / Entschuldigung, ich habe es nicht verstanden.
betűzés kérése, betűzés	Buchstabiere bitte.
felkérés lassabb, hangosabb beszédre	Kannst du bitte langsamer /lauter sprechen?
beszélési szándék jelzése, téma bevezetése, félbeszakítás	Dabei fällt mir gerade ein,... Darf ich Sie kurz unterbrechen?
megerősítés	Ja, das stimmt.
körülírás	Das ist also ein..., wo...

példa megnevezése	Ein Beispiel dafür ist...
statisztikai adatok elemzése grafikon, diagramm segítségével	Aus dem Schaubild geht hervor, ... An letzter Stelle steht ...
konklúzió levonása	Alles in allem zeigt sich, dass....
témaváltás, beszélgetés lezárása	Könnten wir jetzt noch darüber reden, ? Können wir ein anderes mal vielleicht hier fortsetzen?

TÉMAKÖRÖK, FOGALOMKÖRÖK

A 11–12. évfolyamon a német nyelv tantárgy alapóraszám: 272 óra.

A témakörök áttekintő táblázata 11-12. évfolyamon:

Témakör neve	óraszám
Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil	25
Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt	25
Reisen und Urlaub, Tourismus	20
Öffentliches Leben und Unterhaltung	15
Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen	10
Interkulturelle und landeskundliche Themen	12
Fächerübergreifende Themen und Situationen	15
Aktuelle Themen	20
Wissenschaft und Technik, Kommunikation	20
Mensch und Gesellschaft, Sucht und Abhängigkeit	25
Wirtschaft und Finanzen	15
Arbeitswelt und Karriere	30
Wissenserwerb und Wissensvermittlung	15
Vorbereitung auf das Abitur	25
Összes óraszám:	272

Ajánlott témakörök a 11. évfolyamon

Óraszám: Heti 4 óra, évi 144 óra

Ember és társadalom

Emberek külső és belső jellemzése, divat.

Baráti kör, barátság.

Társadalmi szokások nálunk és a célországokban.

Környezetünk

Az otthon: vidék kontra város.

Környezetvédelem – mit tehetünk otthon?

Időjárási viszonyok, klíma.

Az iskola

Saját iskola - német iskolák.

Iskolai hagyományok.

Iskolarendszer Magyarországon és a német nyelvű országokban.

Nyelvtanulás, nyelvtudás.

A munka világa

Nyári munkavállalás.

Pályaválasztás, továbbtanulás.

Életmód

Betegségek, sérülések, baleset.. Egészségügy, orvosi ellátás.

Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórház).

Szabadidő, művelődés, szórakozás

Extrém sportok.

Olvasás, számítógép, internet.

Kulturális és sportélet nálunk és a célországokban.

Utazás, turizmus

Turisztikai célpontok. Turisztikai célpontok Németországban

Új turisztikai irányzatok (wellness, ökoturizmus, stb.)

Osztálykirándulás.

Szokások, hagyományok

Tudomány és technika, kommunikáció

Technológia, technikai eszközök a mindennapi életben.

Gazdaság és pénzügyek

Vásárlás, szolgáltatások (például posta, bank).

A pénz szerepe a mindennapokban.

Fogyasztás, reklámok.

Aktuális témák

Ajánlott témakörök a 12. évfolyamon

Óraszám: Heti 4 óra, évi 128 óra

A 12. évfolyam javasoljuk az eddigi témakörök átismétlését is, pl. érettségire felkészítés esetén.

Ember és társadalom

Család, egyházi és nemzeti ünnepek.

Konfliktusok és kezelésük. Generációk együttélése.

Munkamegosztás a családban, férfi és női szerepek.

Hivatalok.

Környezetünk

A lakóhely nevezetességei.

Környezeti problémák, környezetvédelem globálisan.

A munka világa

Foglalkozások és tevékenységi körük.

Pályaválasztás, továbbtanulás.

Állásinterjú, önéletrajz.

Életmód

Vásárlás – online, kis boltok, szupermarketek.

Életmód nálunk és célnyelvi országokban.

Függőségek, alkoholizmus, drog, internet stb.

Szabadidő, művelődés, szórakozás

Koncertek, rendezvények.

Olvasás, rádió, tévé, számítógép, internet.

Aktív pihenés.

Utazás, turizmus

Célnyelvi és más kultúrák

Nemzetközi fesztiválok.

A turizmus hatásai.

Tudomány és technika, kommunikáció

Népszerű tudományok, ismeretterjesztés.

Média, számítógép, találmányok.

Gazdaság és pénzügyek

Fogyasztói társadalom.

Pénzkezelés itthon és a célnyelvi országokban, banki szolgáltatások.

Aktuális témák

Fogalomkörök a 11. évfolyamon – német, 1. idegen nyelv, heti 4 óra			
Cselekvés, történés, létezés kifejezése			
	Műveltetés	Lassen (Präsens, Präteritum)	Wir lassen / ließen unsere Nähmaschine reparieren.
	Szenvedő szerkezet	Vorgangspassiv: Präsens, Präteritum, Perfekt Zustandspassiv: Präsens	Sie werden am Flughafen abgeholt. Der Text wurde lange übersetzt. Das Auto ist repariert worden. Die Tür ist geöffnet.
	Passzív körülírása	Sich lassen + Infinitiv	Die Aufgabe lässt sich leicht lösen.
	Régmúlt	Plusquamperfekt	Nachdem er den Text übersetzt hatte, stellte er den Computer ab.
Minőségi viszonyok			
	Folyamatos melléknévi igenév	Partizip Präsens	Die spielenden Kinder waren sehr laut.
	Befejezett melléknévi igenév	Partizip Perfekt	Die Gäste setzten sich an den schön gedeckten Tisch.
	Főnévként használt melléknevek		Die Zahl der Studierenden wächst.

Modalitás			
		Vorgangspassiv mit Modalverben	Die Aufgabe kann gemacht werden.
		Sein + zu + Inf.	Die Regeln sind einzuhalten.
		Haben + zu+ Inf.	Sie haben dreimal die grüne Taste zu drücken.
Esetviszonyok			
	Szórend	Wortfolge mit Dativ / Akkusativ	Mein Freund hat mir ein Handy gekauft. Mein Freund hat es mir gekauft.
	Melléknévi, főnévi vonzatok		Mein Vater ist stolz auf mich. Fabian ist der Mutter ähnlich.
Logikai viszonyok	Alárendelések	Subjektsatz Objektsatz Temporalsatz Finalsatz um+zu+Infinitiv damit	Es ist schön, hier zu sein. Ich habe angefangen, Aerobic zu machen. Als ich jung war, konnte ich noch viel mehr Eis essen. Immer wenn ich hier bin, gehe ich ins Schwimmbad. Ich bin ins Kino gekommen, um den neuen Film anzuschauen. Ich koche dir Tee, damit es dir besser geht.
	Feltételes múlt	Konjunktiv II Vergangenheit	Wenn du mich angerufen hättest, hätte ich dich besucht.
	Feltételesség	Konditionalsatz (ohne wenn) Wunschsatz	Hätte ich mehr Zeit, würde ich dir mehr helfen. Wenn ich doch mehr Zeit hätte!

Szövegösszetartó eszközök	Kötőszók	Obwohl	Er kauft ein teures Handy, obwohl er wenig Geld hat.
		Trotzdem	Er hat Schulden, trotzdem kauft er ein neues Handy.
		Während	Während die Mutter das Abendessen kocht, spielen die Kinder.
		Je desto	Je wärmer es ist, desto besser geht es mir.
		Bis	Bis der Film beginnt, können wir noch einen Tee trinken.
		Solange	Solange ich Klavier übe, kannst du meinen PC benutzen.
		Nachdem	Nachdem wir ihr die Wahrheit gesagt hatten, waren wir erleichtert.
		Bevor	Bevor wir mit dem Fußballspiel beginnen, machen wir Gymnastik.
		Anstatt dass / anstatt zu	Die Großmutter hilft uns, anstatt dass wir ihr helfen. / Du gehst ins Kino, anstatt zu lernen.
		Da	Da am Bahnhof gebaut wird, müssen wir einen Umweg machen.
	Elváló és nem elváló igeekötők	Ohne dass / ohne zu	Er ging auf die Party, ohne dass es ihm seine Eltern erlaubt hatten. / Er ging weg, ohne ein Wort zu sagen.
		Als ob	Sie tut ganz so, als ob wir den Fehler gemacht hätten.
		durch-, hinter-, über-, um-, unter	Er hat das Wort schön umgeschrieben. Der Text gefällt mir nicht, ich umschreibe ihn.

	Névmások	Derjenige, diejenige, dasjenige Einer, eine, eines der ... einander Relativpronomen: wo, wer, wen, wem, wessen Reziprokpronomen: einander	Er ist derjenige, der mir immer geholfen hat. Einer der schönsten Tage meines Lebens war diese Wanderung. Die Leute wünschen einander ein
--	----------	--	--

Fogalomkörök a 12. évfolyam - német, 1. idegen nyelv, heti 4 óra			
Cselekvés, történes, létezés kifejezése			
	Jövő idővel vélekedés kifejezése	Futur als Vermutung	Das wird nicht funktionieren.
	személytelenség	es	Es ist warm. Es schneit.
	Befejezett jövő	Futur 2	Unsere Umwelt wird sich durch den Treibhauseffekt stark verändert haben.
	Állapotpassiv	Zustandspassiv	Das Problem ist gelöst.
Mennyiségi viszonyok			
	Törtszámok	Bruchzahlen	Ein Siebtel meiner Bücher habe ich noch nicht gelesen.
Minőségi viszonyok			

	Értelmező jelző	Apposition	Vanessa arbeitet im Hotel Palace, einem Vier-Sterne-Hotel.
	Jövő idejű melléknévi igenév	Gerundivum	Die zu verarbeitende Baumwolle wird hin-und hertransportiert.
	Melléknévi igenevek bővített jelzős szerkezetekben		Es gibt viele von der Schule organisierte Ausflüge.
Modalitás			
	Módbeli segédigék befejezett múlt időben	Modalverben im Perfekt	Ich habe sogar einen Freund mitbringen können.
	Szenvedő szerkezet módbeli segédigével, feltételes módban jelen időben	Passiv mit Modalvarben im Konjunktiv II Präsens	Lebensbereiche sollten möglichst voneinander getrennt werden.
	Módbeli segédigék feltételes módú, múlt idejű mondatokban	Konjunktiv II Vergangenheit mit Modalverben	Es ging Lisa so schlecht, dass sie eigentlich schon fast im Koma hätte liegen müssen.
		Brauchen + zu + Inf.	Heute brauchst du nicht mitzukommen.
	Segédigék másodlagos jelentése	Subjektive Bedeutung der Modalverben	In einigen Jahren dürften alle Leute Armbanduhren mit Internetzugang haben.
	Erős igék feltételes módú jelen időben	Konjunktiv II Gegenwart	In meiner Traumstadt gäbe es viele Sportplätze.
Esetviszonyok	Elöljárószók birtokos esettel	Genitiv: dank / infolge	Dank deiner Hilfe bin ich mit der Arbeit rechtzeitig fertig geworden. Infolge des Klimawandels sterben viele Arten aus.

Szövegösszetartó eszközök	Kötőszók Igevonzat	Temporalsatz: sooft / sobald Zwar Aber Rektion der Verben	Sooft das Telefon klingelt, wird der Hund nervös. Ich rufe dich an, sobald ich nach Hause komme. Zwar muss Leonard viel im Haushalt machen, aber er genießt seine Freiheit. Er wird bald über mehr Kraft verfügen.
Függő beszéd		Indirekte Rede Perfekt	Oma hat am Telefon ständig erzählt, früher sei Holland ein Land und kein Meer gewesen.
Indulatszók		Interjektion	Uff! Endlich Mittagszeit!

MELLÉKLET

Szintleírások (a KER alapján)

A1, minimumszint

Ezen a szinten a diák megérti és használja a mindennapok gyakoribb kifejezéseit és alapvető fordulatait, amelyek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Be tud mutatkozni, be tud mutatni másokat; képes válaszolni személyes jellegű (például, hol lakik), valamint ismerős emberekre, dolgokra vonatkozó kérdésekre; és fel is tud tenni ilyen jellegű kérdéseket. Képes egyszerű interakcióra, ha a másik személy lassan, világosan beszél és segítőkész.

Olvasott szöveg értése	Megérti az ismerős szavakat, egyszerű mondatokat feliratokon, reklámokban, katalógusokban.
Hallott szöveg értése	Megérti az ismerős szavakat, fordulatokat, amelyek személyére, családjára, közvetlen környezetére vonatkoznak.
Beszédképesség	Részt vesz egyszerű beszélgetésekben, ha a partner lassan, jól artikulálva beszél. Feltesz és megválaszol egyszerű kérdéseket ismerős témára és helyzetre vonatkozóan. Egyszerű fordulatokkal le tudja írni lakóhelyét, ismerőseit.
Interakció	Fel tud tenni és meg tud válaszolni személyes adatokra vonatkozó kérdéseket. Képes egyszerűen kommunikálni, de feltétlenül szüksége van ismétlésekre, körülírásokra és módosításokra.
Írásképesség	Képes egyszerű nyomtatványt kitölteni, rövid üdvözlést megírni.
Nyelvhelyesség	Csupán korlátozott módon tud használni néhány egyszerű, betanult nyelvtani szerkezetet és mondatfajtát. Rendelkezik alapszókinccsel, amely bizonyos konkrét szituációkra vonatkozó szavakból és fordulatokból áll.

A2, alapszint

Ezen a szinten a diák megért olyan mondatokat és gyakrabban használt kifejezéseket, amelyek az őt közvetlenül érintő területekhez kapcsolódnak (pl. nagyon alapvető személyes és családdal kapcsolatos információk, vásárlás, helyismeret, iskola, állás). Az egyszerű és begyakorolt nyelvi helyzetekben képes úgy kommunikálni, hogy egyszerű és direkt módon cserél információt családi vagy mindennapi dolgokról. Tud egyszerű nyelvi eszközöket használva beszélni saját háttéréről, szűkebb környezetéről és a közvetlen szükségleteivel kapcsolatos dolgokról.

Olvasott szöveg értése	Megérti rövid, egyszerű szövegek, köztük történetek lényegét. A kért információt ki tudja keresni.
Hallott szöveg értése	Megérti a leggyakoribb fordulatokat és szókinccset, ha számára ismert dologról van szó.

Beszédkésztség	Megérti a rövid, világos és egyszerű üzenetek, bejelentések, egyéb gyakori szövegek lényegét. Részt vesz egyszerű, begyakorolt, hétköznapi témáról szóló beszélgetésben, amely ismert tevékenységhez kapcsolódó közvetlen információcserét igényel. Megérteti magát a társasági beszélgetésben. Röviden le tudja írni például a családját, lakóhelyét, tanulmányait.
Interakció	Fel tud tenni kérdéseket, egyszerű állításokra reagál. Képes jelezni, mikor követi a kommunikációt, de ritkán ért meg eleget ahhoz, hogy saját maga fenn tudja tartani a beszélgetést.
Íráskésztség	Rövid feljegyzéseket, üzeneteket, magánlevelet tud írni.
Nyelvhelyesség	Néhány egyszerű szerkezetet helyesen használ, de még rendszeresen elkövet alapvető hibákat. Szókincse elegendő az alapvető kommunikációs szükségletek kielégítésére.

B1, küszöbszint

Ezen a szinten a diák megérti a világosan megfogalmazott, mindennapi szövegek fontosabb információit, amelyek ismert témáról szólnak, gyakori helyzetekhez kapcsolódnak, például munka, iskola, szabadidő. Önállóan elboldogul a legtöbb olyan helyzetben, amely a nyelvterületre utazás során adódik. Képes egyszerű, összefüggő szöveget alkotni ismert vagy az érdeklődési körébe tartozó témában. Le tudja írni élményeit, a különböző eseményeket, érzéseit, reményeit és törekvéseit, továbbá röviden meg tudja indokolni a különböző álláspontokat és terveket.

Olvasott szöveg értése	Megérti olyan szövegek lényegét, illetve a bennük lévő információt, amelyek hétköznapi, gyakori témákkal foglalkoznak. Megérti az eseményekről, érzelmekről, véleményekről szóló írásokat.
Hallott szöveg értése	Főbb vonalaiban megérti a rendszeresen előforduló, ismerős témáról szóló köznyelvi beszédet/társalgást. Megérti a legfontosabb információkat olyan rádió- és tévéműsorokban, amelyek aktuális eseményekről, illetve az érdeklődési köréhez vagy tanulmányaihoz kapcsolódó témákról szólnak, és amelyekben viszonylag lassan és világosan beszélnek.
Beszédkésztség	Felkészülés nélkül részt tud venni a nyelvterületen utazás közben felmerülő helyzetekben, valamint ismerős, mindennapi témákról adódó beszélgetésekben. Egyszerű, összefüggő fordulatokkal mondja el élményeit, céljait. Röviden megindokolja és megmagyarázza véleményét. Képes elmesélni egy történetet, és erről véleményt megfogalmazni.

Interakció	Szemtől szemben képes egyszerű kommunikáció kezdeményezésére, fenntartására és befejezésére ismerős vagy számára érdekes témákban. Meg tudja ismételni az elhangzottak egy részét, hogy meggyőződjön arról, beszélgetőpartnerével egyformán értelmezik-e az elmondottakat.
Íráskészség	Meg tud fogalmazni egyszerű, rövid, összefüggő szöveget ismert, hétköznapi témákban. Beszámol élményeiről, véleményéről.
Nyelvhelyesség	Kiszámítható helyzetekkel kapcsolatos, begyakorolt szerkezetek és mondatfajták gyakran használt körét viszonylag helyesen alkalmazza. Megfelelő szókinccsel rendelkezik ahhoz, hogy ki tudja magát fejezni a

B2, középszint

Ezen a szinten a diák megérti az összetett konkrét vagy elvont témájú szövegek gondolatmenetét, beleértve az érdeklődési körének megfelelő szakmai beszélgetéseket is. Folyamatos és természetes interakciót tud kezdeményezni és fenntartani anyanyelvű beszélővel. Képes világos és részletes szöveget alkotni változatos témakörökben, kifejezni véleményét aktuális témákról a lehetséges előnyök és hátrányok részletezésével.

Olvasott szöveg értése	Megérti a jelenkor problémáival kapcsolatos szövegek (cikkek, beszámolók, narratívák) lényegét, illetve a bennük rejlő információt, érvelést. Jórészt megérti az eseményekről, érzelmekről, véleményekről szóló, irodalmi prózai szövegeket.
Hallott szöveg értése	Megérti a hosszabb előadást, képes követni az összetett érvelést, ha ezek számára nem idegen szakterületet érintenek. Megérti a rádióban és tévében elhangzó, aktuális eseményekről szóló hírműsorok lényegét, valamint a köznyelvet használó játékfilmek többségét.
Beszédkészség	Felkészülés nélkül folyékonyan és természetesen vesz részt mindennapi témákat érintő, anyanyelvű beszélővel folytatott társalgásban. Részletesen kifejti, megindokolja, megmagyarázza és megvédi véleményét, el tud mondani egy történetet.
Interakció	Képes beszélgetést kezdeményezni, megfelelő időpontban szólal meg, valamint be tudja fejezni a társalgást, ha szükséges, bár ezt nem mindig elegánsan valósítja meg. Ismerős témák esetén fenn tudja tartani a beszélgetést azáltal, hogy megértését jelzi, illetve más személyeket is be tud vonni a beszélgetésbe.

Íráskészség

Képes világosan fogalmazni részletes, összefüggő szöveget a jelenkor problémáiról és az érdeklődésével egybevágó témákról. Beszámol élményeiről, kifejti véleményét, érvel egy álláspont mellett és ellen.

Nyelvhelyesség

A nyelvtant viszonylag magas fokon uralja. Nem vét félreértést okozó hibát, és legtöbb hibáját képes kijavítani. Általános témákban és saját érdeklődési területén jó szókinccsel rendelkezik ahhoz, hogy szabatosan fejezze ki magát.